

Dirnad Economi Cymru

Adroddiad blynyddol

Medi 2022

Crynodeb Gweithredol	3
1. Rhagymadrodd	5
2. Rhagolygon economaidd byd-eang, y DU a rhanbarthol	6
3. Darlun BBaCh yn y DU a Chymru	12
4. Darparu cyllid BBaCh a chost cyllid	17
5. Gweithgaredd Banc Datblygu Cymru	25
6. Effaith economaidd buddsoddiadau'r Banc Datblygu yn 2021/22	32
7. Casgliadau	35
Atodiad 1: Methodoleg amcangyfrif effaith economaidd	36
Atodiad 2: Adnoddau dethol a ddiweddarir yn aml	37

Max Munday, Annette Roberts, Neil Roche a Nuo Jin

Uned Ymchwil Economi Cymru, Ysgol Busnes Caerdydd
mundaymc@cf.ac.uk

I gael rhagor o wybodaeth neu i gyflwyno adborth a chynigion ymchwil, e-bostiwch: DirnadEconomi@bancdatblygu.cymru

Mae'r SYG wedi rhoi cyngor ar gynhyrchu'r adroddiad hwn ond nid yw'n gyfrifol am y safbwyntiau na'r ystadegau a gyflwynir ac nid yw wedi dilysu'r cynnwys.

Dirnad Economi Cymru Cyfyngedig, Uned J Pentref Busnes Iâl, Ffordd Ellice, Wrecsam, Cymru, LL13 7YL, 11001584.

Banc Datblygu Cymru ccc (Development Bank of Wales Plc) yw cwmni daliannol Grŵp sy'n masnachu fel Banc Datblygu Cymru. Mae'r Grŵp yn cynnwys nifer o is-gwmnïau sydd wedi'u cofrestru ag enwau gan gynnwys y blaenlythrennau BDC. Mae Banc Datblygu Cymru ccc yn gwmni cyllid datblygu sy'n eiddo'n gyfan gwbl i Weinidogion Cymru ac nid yw wedi'i awdurdodi na'i reoleiddio gan yr Awdurdod Rheoleiddio Darbodus (ARhD) na'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol (AYA). Mae gan Fanc Datblygu Cymru (Development Bank of Wales Plc) dri is-gwmni sydd wedi'u hawdurdodi a'u rheoleiddio gan yr AYA. Sylwch nad yw Banc Datblygu Cymru ccc nac unrhyw un o'i is-gwmnïau yn sefydliadau bancio nac yn gweithredu felly. Mae hyn yn golygu na all unrhyw un o endidau'r grŵp dderbyn blaendaliadau gan y cyhoedd. Mae siart strwythur cyfreithiol cyflawn ar gyfer Banc Datblygu Cymru ccc ar gael yn bancdatblygu.cymru.

- Bu pesimistiaeth gynyddol ar ragolygon twf economaidd byd-eang yn hanner cyntaf 2022 oherwydd y rhyfel yn yr Wcráin a phryderon cynyddol ynghylch costau bwyd ac ynni. Mae grwpiau rhagweld wedi israddio amcangyfrifon o dwf byd-eang ar gyfer 2022 a 2023.
- Gwelwyd gwelliant ym Mynegai Hyder Busnesau Bach Cymru yn y chwarter hyd at 2022 Ch1, pan aeth yn ôl i diriogaeth gadarnhaol.
- Cofnododd y DU a Chymru gynnydd cymharol uchel mewn marwolaethau busnes yn y flwyddyn hyd at 2022 Ch1.
- Tyfodd cyfradd ddiodyn y DU ar fenthyciadau i fusnesau bach yn 2022 Ch2.
- Yn 2021/22 cwblhaodd Banc Datblygu Cymru 519 o fuddsoddiadau, gyda chyfanswm gwerth o £109m. Roedd y buddsoddiadau hyn yn gysylltiedig â thua 2,630 o swyddi newydd ac wedi'u diogelu.
- Ers ei lansio ym mis Hydref 2017, y nifer cronnus o fuddsoddiadau a wnaed gan y Banc Datblygu yn y cyfnod hyd at ddiwedd 2021/22 oedd 3,304, gyda gwerth y buddsoddiadau yn bron i £530m.
- Amcangyfrifir bod y swyddi uniongyrchol/gros a grëwyd ac a ddiogelwyd gan fuddsoddiadau dethol y Banc Datblygu yn 2021/22 yn gysylltiedig â £143.8m o GYG. Unwaith y rhoddir ystyriaeth i difuddiant, dadleoli, amnewid ac effeithiau lluosydd, amcangyfrifir y bydd yr effaith yn £85.8m o GYG. Mae hwn yn effaith ychwanegol net sy'n gysylltiedig â'r swyddi a gefnogir gan fuddsoddiadau dethol a wnaed gan y Banc Datblygu.

Mae lefelau ansicrwydd economaidd wedi bod yn codi yn ystod hanner cyntaf 2022.

Mae hyn o ganlyniad i bwysau chwyddiant a'r gadwyn gyflenwi sydd wedi'u gwaethygu ymhellach gan y rhyfel yn yr Wcrain. Mae'r rhyfel yn parhau i gael effeithiau eang ar yr economi fyd-eang.

Mae grwpiau rhagweld economaidd wedi bod yn israddio rhagolygon ers dechrau 2022.

Yn ystod chwarter cyntaf 2022, amcangyfrifir bod CDG y DU wedi cynyddu 0.8%. Gostyngodd CDG y DU 0.3% ym mis Ebrill 2022.

Yn dilyn twf o 1% yn 2021 Ch4, gostyngodd buddsoddiad busnes y DU 0.5% yn 2022 Ch1.

Yn 2022 Ch1, roedd buddsoddiad busnes y DU 9.1% yn is na'r lefel cyn-Covid-19 yn 2019Ch4.

Rhwng mis Mawrth a mis Mai 2022, cyrhaeddodd nifer y swyddi gwag yn y DU y lefel uchaf erioed o 1.3m, sef cynydd o

20,000 ers y chwarter blaenorol. Cynyddodd cyfanswm nifer y swyddi gweithlu yn y DU i amcangyfrif o 35.6 miliwn ym mis Mawrth 2022. Fodd bynnag, **mae nifer y swyddi hunangyflogaeth yn y DU yn parhau i fod 600,000 yn is na lefelau Rhagfyr 2019.**

Amcangyfrifwyd bod cyfradd ddiweithdra'r DU ar gyfer y cyfnod o dri mis hyd at Ebrill 2022 yn 3.8%. Yn yr un cyfnod, amcangyfrifwyd bod y gyfradd ddiweithdra yng Nghymru yn 3.5%.

Roedd cyfartaledd y rhagolygon annibynnol (a dderbyniwyd rhwng 1-13 Mehefin 2022) ar gyfer twf CDG y DU yn 2022 yn 3.6%, a disgwyliar twf o 0.9% yn 2023. Ddechrau **mis Mai, adolygwyd rhagolygon Banc Lloegr ar gyfer twf CDG y DU yn 2023 i lawr o 1.25% i -0.25%.**

Yn eu Rhagolwg Economaidd y DU ar gyfer y Gwanwyn a gyhoeddwyd ym mis Mai 2022,

Crynodeb Gweithredol

torrodd NIESR ei ragolwg twf CDG y DU ar gyfer 2022 i 3.5% o 4.8%, ac israddio ei ragolwg ar gyfer 2023 i 0.8% o 1.3%. Rhagwelodd NIESR fod GYG Cymru wedi rhagori ar lefelau cyn-bandemig a rhagwelir y bydd yn tyfu'n gyflymach na chyfartaledd y DU.

Cynyddodd mynegai hyder busnesau bach ar gyfer y DU a Chymru yn 2022 Ch1. This Mae'r cynnydd hwn mewn hyder yn syndod, o ystyried y cyd-destun economaidd. Bydd yn ddi-ddorol olrhain y dangosydd hwn yn rhan olaf 2022.

Cofnododd Cymru gynnydd bach mewn genedigaethau busnes yn y flwyddyn hyd at 2022 Ch1. Yn dilyn y duedd a welwyd yn ffigurau'r DU ar gyfer cau **busnesau, cynyddodd marwolaethau busnesau yng Nghymru o 4,075 yn 2021 Ch1 i 4,610 yn 2022 Ch1.**

Hyder BBaCh Cymru yn cynyddu yn 2022 Ch1

Cynyddodd y mynegai hyder yng Nghymru i diriogaeth gadarnhaol yn 2022 Ch1, i fyny 45.5 pwynt o 2021 Ch4, i +14. Dim ond Llundain (+43) a Dwyrain Canolbarth Lloegr (+17) a sgoriodd yn uwch ar y mynegai hyder yn 2022 Ch1.

Adroddodd Arolwg o Effeithiau ac Amodau Busnes (BICS) y Swyddfa Ystadegau Gwladol ar gyfer y cyfnod 30 Mai 2022 i 12 Mehefin 2022 mai'r prif bryder i fusnesau ym mis Gorffennaf 2022 oedd chwyddiant mewn prisiau nwyddau a gwasanaethau, gyda hyn yn cael ei nodi gan 32.4% o fentrau'r DU a 35.2% yng Nghymru. Nodwyd prisiau ynni ac amhariad ar y gadwyn gyflenwi yn aml hefyd fel pryderon.

Datgelodd Arolwg o Amodau Credyd Banc Lloegr fod y gyfradd ddiiofyn ar fenthyciadau i fusnesau bach wedi newid o +3.4 yn 2022Ch1 i +25 disgwylidig yn 2022Ch2. At hynny, gwelodd y galw yn y dyfodol am fenthycia cardiau credyd gan fusnesau bach, a'r galw am fenthycia ansicredig hefyd falansau cadarnhaol cryf yn 2022Ch2 (hy, +22.4, a +19.8) yn y drefn

honno. Un casgliad yn hynny o beth yw bod **amodau busnes llymach yn dilyn chwyddiant cynyddol yn dechrau taro sefyllfa cyfalaf gweithio cwmnïau llai ac yn eu gwthio tuag at lefelau uwch o alw am arian allanol.**

Mae Traciwr Ecwiti Busnesau Bach 2022 gan Fanc Busnes Prydain wedi datgelu bod £18.1bn wedi'i fuddsoddi mewn busnesau bach potensial twf uchel yn 2021, gyda buddsoddiad ecwiti i fyny 88% o 2020. Datgelodd y Traciwr Ecwiti gyfanswm o 2,616 o gytundebau yn y DU yn 2021 i fyny o 2,244 yn 2020. **Yng Nghymru cyhoeddwyd 60 bargaen yn 2021, a oedd i lawr 22% ers 2020. Fodd bynnag, gwerth buddsoddiad ecwiti yng Nghymru yn 2021 oedd £83m, sef cynnydd o 44% ers 2020.**

Mae risg credyd sy'n gysylltiedig â BBaCh yng Nghymru yn un ffactor sy'n pennu a fydd banciau'n rhoi benthyg i gwmnïau. Ym mis Mehefin 2022, roedd gan **bron i 56% o BBaChau Cymru risg gymharol uwch o fethiant, gyda 4.8% yn y categori risg uchaf.**

Yn ystod blwyddyn ariannol 2021/22 cwblhaodd Banc Datblygu Cymru fuddsoddiadau gwerth £109m, a gefnogodd bron i 2,630 o swyddi newydd a rhai a ddiogelwyd. Erbyn diwedd blwyddyn ariannol 2021/22, mae cyfanswm cronnus o bron i £530m wedi'i fuddsoddi gan y Banc Datblygu ers ei lansio ym mis Hydref 2017.

Amcangyfrifir bod y swyddi uniongyrchol a grëwyd neu a ddiogelwyd yn 2021/22 gan fuddsoddiadau dethol yn gysylltiedig â £143.8m o GYG mewn termau gros a **£85.8m o GYG mewn termau net, ar ôl ystyried difuddiant, dadleoli, amnewid ac effeithiau lluosydd.**

Dyma bedwerydd Adroddiad blynyddol Dirnad Economi Cymru. Mae'r adroddiad yn rhoi crynodeb o weithgareddau buddsoddi Banc Datblygu Cymru yn ystod blwyddyn ariannol 2021/22, a sylwebaeth ar y cyd-destun economaidd byd-eang a lleol a'r amodau sy'n effeithio ar y cyflenwad a'r galw am gyllid yng Nghymru.

Cyhoeddir yr adroddiad hwn ar adeg o ansicrwydd economaidd uchel parhaus. Mae'r DU ac economiau eraill y byd yn profi pwysau chwyddiant sylweddol, ac mae'r rhyfel yn yr Wcrain yn parhau i effeithio ar gadwyni cyflenwi, argaeledd adnoddau a chostau. Mae tensiynau daearyddol wleidyddol hefyd wedi gwaethgu'n sylweddol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. I fusnesau, mae pwysau costau a phrinder llafur yn gyffredin mewn sawl rhan o'r economi, tra bod cartrefi'r DU yn cael eu heffeithio'n gynyddol gan yr argyfwng costau byw, gyda'r rhagolygon yn nodi y bydd cynnydd pellach mewn costau ynni yn nhymor yr Hydref. Mewn perthynas ag economi'r DU (a byd-eang), prin yw'r arwyddion o optimistiaeth, gydag ansicrwydd gwleidyddol yn y DU yn annhebygol o fod yn gwella optimistiaeth.

Mae adrannau 2-4 o'r adroddiad hwn yn darparu cyd-destun macro-economaidd y DU a Chymru lle mae BBaChau Cymru yn gweithredu ynddo. Yna mae'r adroddiad yn archwilio ffactorau sy'n ymwneud â'r galw am gyllid busnesau bach a chanolig (BBaCh), a'r cyflenwad a'r gost o'r cyllid hwnnw.

Mae gan yr adrannau hyn yr amcanion i ddeall:

- Ffactorau macro-economaidd sy'n llywio'r galw am gyllid BBaChau yng Nghymru.
- Tueddiadau mewn twf BBaCh, busnesau sy'n dechrau o'r newydd, a rhagolygon goroesi busnesau yng Nghymru.

- Cyflenwi cyllid i BBaCh yng Nghymru.
- Y symiau a'r mathau o fenthycya/fuddsoddi i mewn i BBaChau yng Nghymru.

Mae Adran 5 yn crynhoi gweithgareddau Banc Datblygu Cymru yng nghyd-destun y ffactorau sy'n effeithio ar y galw a'r cyflenwad o gyllid i BBaChau yng Nghymru.

Mae'r adran hon yn archwilio:

- Y defnydd o gronfeydd y Banc Datblygu i ariannu BBaChau Cymru, a pha fathau o fentrau a diwydiannau sy'n cael eu cefnogi.
- Dosbarthiad daearyddol buddsoddiad BBaChau o amgylch Cymru.

Mae Adran 6 yn darparu rhywfaint o ddadansoddiad o effaith economaidd y buddsoddiadau a wnaed gan y Banc Datblygu yn ystod blwyddyn ariannol 2021/22. Mae'r adran olaf yn rhoi rhai casgliadau cyffredinol i'r adroddiad.

Mae'r adroddiad hwn yn seiliedig i raddau helaeth ar ddata sydd ar gael i'r cyhoedd (a adroddir yn gyffredinol mewn blynyddoedd calendr) ynghyd â dadansoddiad arbennig o ddata a ddarparwyd gan Fanc Datblygu Cymru (adroddir yn bennaf mewn blynyddoedd ariannol). Oherwydd gwahaniaethau yn y cyfnodau adrodd, bydd rhywfaint o ddiffyg cyfatebiaeth amserol rhwng data yn yr adroddiad hwn. Mae data economaidd sy'n ymwneud â rhagolygon ac effeithiau'r argyfwng yn yr Wcrain ar yr economi fyd-eang a lleol yn newid yn gyflym. Mae sefydlu darlun economaidd amserol o effeithiau ar draws tirwedd BBaCh Cymru felly yn heriol.

- Cynyddodd pesimistiaeth ar ragolygon twf economaidd byd-eang yn ystod hanner cyntaf 2022 oherwydd y rhyfel yn yr Wcrain a phryderon cynyddol ynghylch costau bwyd ac ynni. Mae grwpiau rhagweld wedi israddio amcangyfrifon o dwf byd-eang ar gyfer 2022 a 2023.
- Amcangyfrifir bod CDG y DU wedi cynyddu 0.8% yn 2022 Ch1. Roedd lefel y CDG chwarterol yn 2022 Ch1 0.7% yn uwch na'r lefel cyn-Covid-19 (2019 Ch4). Fodd bynnag, gostyngodd CDG y DU 0.3% ym mis Ebrill 2022, yn dilyn gostyngiad o 0.1% ym mis Mawrth 2022.
- Mae amodau'r farchnad lafur wedi tynhau ymhellach ledled y DU. Mae lefelau uchel o swyddi gwag. Roedd gan Gymru un o'r cyfraddau diweithdra isaf yn y DU yn y tri mis hyd at Ebrill 2022 (3.5%, o gymharu â 3.8% ar gyfer y DU).

Mae rhagolygon economaidd byd-eang yn ansicr iawn yn hanner cyntaf 2022

Ers datblygiad yr argyfwng Wcrain ym mis Chwefror 2022, mae pwysau chwyddiant wedi cynyddu ac mae prisiau ynni yn parhau i gynyddu. Mae cyfnodau clo byd-eang wedi ychwanegu at y problemau byd eang ar draws y prif ganolfannau economaidd Tsieineaidd a achoswyd gan y pandemig Covid-19 parhaus yno. Yn eu Rhagolygon Economaidd Byd-eang ym mis Mehefin 2022, honnodd Banc y Byd fod yr economi fyd-eang wedi dioddef mwy o risgiau byd-eang a rhanbarthol yn hanner cyntaf 2022 nag a ddisgwyliwyd yn eu cyhoeddiad ym mis Ionawr 2022¹. Roedd y risgiau hyn yn cynnwys chwyddiant uchel, prisiau ynni cynyddol, amodau ariannol llai ffafriol, ac aflonyddwch i'r gadwyn gyflenwi, yn ogystal ag effeithiau sy'n dod i'r amlwg yn y polisi "sero-Covid-19" yn Tsieina.

Yn ôl Banc y Byd, disgwylir i dwf economaidd byd-eang ostwng o 5.7% yn 2021 i 2.9% yn 2022. Mewn economïau mwy datblygedig, rhagwelir y bydd twf yn disgyn o 5.1% yn 2021 i 2.6% yn 2022,

sef 1.2 pwynt canran islaw eu rhagamcanion lonawr. Mewn marchnadoedd sy'n dod i'r amlwg ac economïau sy'n datblygu (MDAED), rhagwelir y bydd twf economaidd yn gostwng o 6.6% yn 2021 i 3.4% yn 2022. Mae Banc y Byd hefyd yn ystyried tynhau polisi ariannol yr Unol Daleithiau, yr argyfwng mewnfario ynni yn Ewrop, a chyfnodau clo parhaus yn Tsieina fel bygythiadau newydd mawr i'r economi fyd-eang.

Yn ogystal, dadansoddodd The Economist y cynnydd diweddar o 0.75 pwynt canran yng nghyfradd llog meincnod y Gronfa Ffederal a honnodd y gallai polisi ariannol crebachu yn yr Unol Daleithiau achosi beichiau ariannol pellach a thwf economaidd arafach mewn MDAEDau.² Disgwylir i gyfraddau llog uwch yn yr UD hefyd effeithio ar y DU trwy newidiadau yn y gyfradd gyfnewid gyda doler yr UD yn cryfhau yn erbyn y bunt / sterling. Yn Tsieina, gostyngwyd y rhagolwg o dwf economaidd yn 2022 o 5.1% i 4.3% oherwydd cyfnodau clo llymach Covid-19.

¹ <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/06/07/stagflation-risk-rises-amid-sharp-slowdown-in-growth-energy-markets>

² <https://www.economist.com/finance-and-economics/2022/06/15/eight-days-that-shook-the-markets>

Bydd rhyfel parhaus Wcráin yn achosi adweithiau cadwyn pellach yn yr economi byd-eang

Mae nifer o ganlyniadau y mae'r ymosodiad ar yr Wcráin wedi eu hysgogi: costau byw uwch, galw byd-eang gwannach, ac ansicrwydd cynyddol mewn marchnadoedd byd-eang³. Pwysleisiodd Rhagolwg Economaidd⁴ interim yr OECD, a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2022, hefyd effeithiau'r rhyfel yn yr Wcrain, a thynnodd sylw at y posibilrwydd o ddirwasgiad economaidd.

Yn Sefyllfa a Rhagolygon Economaidd y Byd a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2022 gan y Cenhedloedd Unedig⁵, ystyriwyd y rhyfel yn yr Wcrain fel un o'r prif ffactorau a fydd yn effeithio ar yr adferiad economaidd byd-eang yn 2022. Dim ond 3.1% yw amcangyfrif y Cenhedloedd Unedig o dwf economaidd byd-eang yn 2022 a 2023 ill dau, sydd yn

is na rhagolygon y Cenhedloedd Unedig o 4.0% a 3.5% a wnaed ym mis Ionawr.

Dadleuodd y Sefydliad Cenedlaethol ar gyfer Ymchwil Economaidd a Chymdeithasol (NIESR) ym mis Mawrth 2022⁶ y bydd effaith y rhyfel yn arwain at leihau CDG byd-eang o dros 1% ar ddiwedd 2022 a bod amcangyfrifon o dwf CDG byd-eang yn 2022 a 2023 yn cael eu hisraddio i 3.3% a 3.2% yn y drefn honno.

Adroddodd Banc Canolog Ewrop (BCE) dwf CDG o 0.3% ar gyfer economi Ardal yr Ewro yn chwarter olaf 2021 a gostyngodd amcangyfrifon o dwf CDG yn 2022 Ch1. Yn ôl data gan Eurostat, gwelodd Ardal yr Ewro gyfradd chwyddiant o 8.1% ym mis Mai 2022, gan godi o 7.4% ym mis Ebrill 2022⁷.

Tyfodd CDG y DU yn 2022 Ch1

Yn ystod chwarter cyntaf 2022, amcangyfrifir bod CDG y DU wedi cynyddu 0.8%. Roedd lefel y CDG chwarterol yn 2022 Ch1 0.7% yn uwch na'r lefel cyn-Covid-19 (2019 Ch4)⁸. Fodd bynnag, gostyngodd CDG y DU 0.3% ym mis Ebrill 2022, yn dilyn gostyngiad arall o 0.1% ym mis Mawrth⁹. Y sector gwasanaeth oedd y prif gyfrannwr at dwf economaidd oedd yn crebachu

ym mis Ebrill, gyda chwymp mewn allbwn o 0.3%. Bu gostyngiadau hefyd mewn allbwn yn y sectorau cynhyrchu ac adeiladu ym mis Ebrill 2022. Dyma'r tro cyntaf i bob prif sector wneud cyfraniadau negyddol i amcangyfrif CDG misol ers mis Ionawr 2021. Amcangyfrifodd Banc Lloegr y bydd CDG y DU yn gostwng yn 2022Ch2 oherwydd llai o incwm gwirioneddol aelwydydd¹⁰.

³ <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/5d903e848db1d1b83e0ec8f744e55570-0350012021/related/Implications-of-the-War-in-Ukraine-for-the-Global-Economy.pdf>

⁴ <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/62d0ca31-en/index.html?itemId=/content/publication/62d0ca31-en>

⁵ <https://www.un.org/development/desa/dpad/publication/world-economic-situation-and-prospects-june-2022-briefing-no-161/>

⁶ <https://www.niesr.ac.uk/publications/walking-line?type=global-economic-outlook>

⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Inflation_in_the_euro_area

⁸ <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/gdpfirstquarterlyestimateuk/januarytomarch2022>

⁹ <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/gdpmonthlyestimateuk/april2022>

¹⁰ <https://www.bankofengland.co.uk/monetary-policy-report/2022/may-2022>

Crebachodd buddsoddiad busnes y DU yn 2022 Ch1

Yn dilyn twf o 1% yn 2021 Ch4, gostyngodd buddsoddiad busnes y DU 0.5% yn 2022 Ch1¹¹. Yn y chwarter cyntaf, tyfodd buddsoddiad mewn offer technoleg gwybodaeth a chyfathrebu (TGCh), cynhyrchion eiddo deallusol (CED) a pheiriannau ac offer eraill, tra gwelwyd cwmp mewn buddsoddiad busnes mewn offer trafndiaeth ac adeiladau a strwythurau eraill. Yn 2022 Ch1, roedd buddsoddiad

busnes y DU 9.1% yn is na'r lefel cyn-Covid-19 yn 2019 Ch4. Cadarnhaodd Banc Lloegr fod buddsoddiad busnes yn parhau'n wan yn Ch1 2022 oherwydd tarfu ar y gadwyn gyflenwi a risgiau daearyddol wleidyddol diweddar. Fodd bynnag, mae'r amcangyfrif o fuddsoddiad busnes hirdymor y DU yn parhau i fod yn gadarnhaol, er ei fod yn llawer llai optimistaidd na'r disgwyl ym mis Chwefror 2022.

Cyrhaeddwyd record newydd uchel yn nifer y swyddi gweigion yn y DU mewn marchnad lafur sy'n tynhau

Rhwng mis Mawrth a mis Mai 2022, cyrhaeddodd nifer y swyddi gwag yn y DU y lefel uchaf erioed o 1.3m, sef cynnydd o 20,000 ers y chwarter blaenorol¹². Er bod cyfradd twf chwarterol swyddi gweigion wedi gostwng i 1.6% o 5.6% yn y chwarter blaenorol, mae nifer y swyddi gweigion yn cynyddu'n gyson. Cyrhaeddodd cymhareb y swyddi gweigion i bob 100 o swyddi cyflogaeth y lefel uchaf erioed o 4.3 yn ystod Mawrth-Mai 2022.

Cynyddodd cyfanswm nifer y swyddi gweithlu yn y DU i amcangyfrif o 35.6 miliwn ym mis Mawrth 2022. Bu cynnydd yn nifer y swyddi gweithlu ym mhob cyfnod o dri mis ers Rhagfyr 2020. Rhwng Rhagfyr 2019 a Mawrth 2022, mae nifer y mae swyddi gweithwyr (heb gynnwys yr hunangyflogedig) wedi cynyddu 521,000, gan gyrraedd y lefel uchaf erioed, sef 31.3 miliwn. Fodd bynnag, mae nifer y swyddi hunangyflogaeth yn

parhau i fod 600,000 yn is na lefelau Rhagfyr 2019.

Mae amcangyfrifon cynnar o wybodaeth Talu Wrth Ennill Amser Real yn nodi bod nifer y gweithwyr cyflogedig ar y gyflogres yn 29.6 miliwn ym mis Mai 2022, cynnydd o 3.9% o'i gymharu â'r un cyfnod yn 2021^{13 14}. Roedd hyn hefyd yn gynydd cymedrol o 0.3% (90,000 o bobl) o'i gymharu â'r mis blaenorol. Gwelodd y sector llety a gweithgareddau gwasanaeth bwyd y cynnydd mwyaf yn nifer y gweithwyr cyflogedig ar y gyflogres rhwng Mai 2021 a Mai 2022 (cynnydd o 289,000 o weithwyr), a'r sector adeiladu a welodd y cynnydd lleiaf (cynnydd o 2,000 o weithwyr). O gymharu Mai 2022 â Mai 2021, roedd cynnydd canrannol mewn gweithwyr cyflogedig ar y gyflogres yn amrywio o 0.2% yn y sector adeiladu i 19.2% yn y celfyddydau ac adloniant.

¹¹ <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/businessinvestment/januarytomarch2022provisionalresults>

¹² <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/bulletins/jobsandvacanciesintheuk/june2022>

¹³ Gweler <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/earningsandworkinghours/bulletins/earningsandemploymentfrompayasyouearnrealtimeinformationuk/june2022>

¹⁴ Mae'r amcangyfrifon cynnar yn fwy tebygol o fod yn destun diwygiadau diweddarach.

Cymru'n gweld twf pellach mewn cyflogaeth ar y gyflogres

Yng Nghymru cynyddodd nifer y gweithwyr cyflogedig bron i 15,000 rhwng mis Mawrth a mis Mai 2022 i tua 1.3 miliwn, cyfradd twf uwch o gymharu â'r cyfnod diwethaf (lonawr i Fawrth 2022)¹⁵.

Erbyn Ebrill 2022, roedd nifer y gweithwyr cyflogedig ar y gyflogres yng Nghymru ym mron pob sector yn uwch na'r lefelau cyn-bandemig. Er enghraifft, yn y celfyddydau, adloniant a hamdden roedd nifer y gweithwyr cyflogedig ar y gyflogres 10% yn uwch nag ym mis Mai 2020.

Syrthiodd cyfradd ddiweithdra'r DU yn is na lefelau cyn-bandemig

Amcangyfrifwyd bod cyfradd ddiweithdra'r DU ar gyfer y cyfnod o dri mis hyd at Ebrill 2022 yn 3.8%, 0.2 pwynt canran yn is na'r cyfnod blaenorol o dri mis, a 0.1 pwynt canran yn is na'r lefel cyn-Covid-19¹⁶. Roedd cyfraddau diweithdra rhanbarthol uchaf y DU yn y tri mis hyd at Ebrill 2022 yn y Gogledd-ddwyrain (5.4%), Llundain (4.8%), a Swydd Efrog a'r Humber (4.6%), tra bod y cyfraddau isaf yng Ngogledd Iwerddon (2.6%), Dwyrain Canolbarth Lloegr (2.7%), a De-ddwyrain Lloegr (3.1%)¹⁷. Yn yr un cyfnod, amcangyfrifwyd bod y gyfradd ddiweithdra yng Nghymru yn 3.5%.

Cofnodwyd y gyfradd ddiswyddo'r DU¹⁸ isafbwynt hanesyddol yn y cyfnod o dri mis hyd at Ebrill 2022. Yn ôl yr Arolwg o'r Llafurlu, gostyngodd y gyfradd diswyddo'r DU i 2.0 fesul 1,000 o weithwyr yn y cyfnod o dri mis hyd at fis Ebrill,

gan ostwng o 2.5 yn y tri mis yn y cyfnod hyd at ddiwedd mis Mawrth¹⁹. Gwelodd cyfradd dileu swyddi'r DU uchafbwynt o 14.1 fesul 1,000 o weithwyr yn y tri mis hyd at fis Tachwedd 2020.

Yng Nghymru, dim ond ar gyfer y cyfnod tri mis hyd at fis Mawrth 2022 yr oedd ffigurau ar gael. Roedd gostyngiad yn y gyfradd ddiswyddo yn y cyfnod hwn (2.9 fesul 1,000 o weithwyr), yn dilyn gostyngiad arall yn y cyfnod blaenorol o dri mis hyd at Chwefror 2022 (3.3). Roedd y gyfradd ddiswyddo yng Nghymru yn y cyfnod o dri mis hyd at fis Mawrth 2022 yn uwch na'r Alban (2.7), Gogledd Iwerddon (1.5), a Lloegr (2.5). Fodd bynnag, nid yw'r data hwn wedi'i addasu'n dymhorol, ac mae'n seiliedig ar samplau bach, felly dylid eu defnyddio'n ofalus.

¹⁵ Gweler troednodyn 13

¹⁶ Gweler troednodyn 13

¹⁷ <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/bulletins/regionallabourmarket/latest>

¹⁸ Y gyfradd diswyddo yw cymhareb y lefel diswyddo ar gyfer y chwarter penodol i nifer y gweithwyr yn y chwarter blaenorol, wedi'i luosi â 1,000.

¹⁹ <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peoplenotinwork/redundancies>

Gostyngiad yn nifer y rhai sy'n hawlio budd-dal diweithdra ym mis Mai 2022

Roedd y cyfrif o hawlwr budd-daliadau cysylltiedig â diweithdra yn y DU yn y flwyddyn hyd at fis Mai 2022 yn 1.61m o bobl²⁰. Yng Nghymru, hawliodd 66,275 o bobl fudd-daliadau cysylltiedig â diweithdra (sy'n cyfateb i 3.4% o'r boblogaeth oedran gweithio, o gymharu â 3.8% ar gyfer y DU) ym mis Mai 2022. Yr ardaloedd yng Nghymru â'r gyfran uchaf o'r boblogaeth oedran gweithio sy'n hawlio budd-

daliadau sy'n gysylltiedig â diweithdra oedd Casnewydd (5.0%), Blaenau Gwent (4.3%), Merthyr Tudful (3.9%) a Thorfaen (3.9%), a'r rhai â'r cyfrannau isaf oedd Sir Fynwy (2.3%), Powys (2.4%) a Cheredigion (2.6%). Parhaodd cyfran y boblogaeth o oedran gweithio a oedd yn hawlio budd-daliadau cysylltiedig â diweithdra ym mis Mai 2022 i ostwng ym mron pob isranbarth yng Nghymru.

Pwysau economaidd parhaus yn y DU er gwaethaf marchnadoedd llafur cryfach yn ystod 2022

Yn Arolwg Misol Panel Penderfynydd²¹ Banc Lloegr (Mai 2022), holwyd ymatebwyr am brif ffynonellau ansicrwydd ac am y tro cyntaf am eu disgwyliadau ar gyfer chwyddiant y mynegai prisiau defnyddwyr (MPD). O'i gymharu â'u fersiwn ddiwethaf ym mis Mawrth 2022, cafwyd dirywiad cymedrol yn yr ansicrwydd yn ymwneud â'r rhyfel yn yr Wcrain, Covid-19, a Brexit, tra daeth chwyddiant yn brif ffynhonnell ansicrwydd. Ar gyfartaledd, amcangyfrifwyd y byddai chwyddiant MPD ym mis Mai 2022 yn codi i 7.6% ac y gallai fod yn uwch yn y misoedd nesaf, tra mewn gwirionedd cyrhaeddodd chwyddiant MPD gwirioneddol ym mis Mai 2022 9.1%, sy'n llawer uwch na'r disgwyf²².

Dadansoddodd y Banc chwyddiant uchel presennol y DU a honnodd fod goresgyniad yr Wcrain, costau uwch nwyddau amaethyddol, cyflogau uwch yn cael eu cynnig i ymgeiswyr oherwydd marchnad lafur yn tynhau, a busnesau'n codi mwy am eu cynnyrch yn gyfranwyr allweddol²³. Awgrymodd y Banc hefyd y gallai fod angen mwy o addasiadau ariannol a chyfraddau llog i arafu cyflymder chwyddiant. Yn hyn o beth, mae ymchwilyr Forbes wedi dadlau y gallai'r cyfnodau clo yn Tsieina arwain at fwy o fygythiadau i chwyddiant mewn gwledydd datblygedig fel yr Unol Daleithiau oherwydd aflonyddwch yn y gadwyn gyflenwi²⁴.

²⁰ <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peoplenotinwork/unemployment/datasets/claimantcountbyunitaryandlocalauthorityexperimental>

²¹ <https://www.bankofengland.co.uk/agents-summary/2022/2022-q2/latest-results-from-the-decision-maker-panel-survey-2022-q2>

²² <https://www.ons.gov.uk/economy/inflationandpriceindices/bulletins/consumerpriceinflation/may2022>

²³ <https://www.bankofengland.co.uk/knowledgebank/will-inflation-in-the-uk-keep-rising>

²⁴ <https://www.forbes.com/sites/jonathanponciano/2022/05/20/china-covid-lockdowns-threaten-to-fuel-us-inflation-as-economic-pessimism-grows/>

CDG yng Nghymru yn 2021 Ch3

Mae amcangyfrifon CDG chwarterol (arbrofol) yn dangos bod holl weinyddiaethau datganoledig y DU wedi profi twf CDG chwarterol cadarnhaol yn 2021 Ch3, ac eithrio Cymru. Cofnododd economi Cymru newid CDG chwarterol ar -0.3%, o gymharu â 0.9% yn yr Alban, 0.6% yn Lloegr ac

1.4% yng Ngogledd Iwerddon²⁵. Yng Nghymru, y diwydiant gyda'r twf mwyaf yn 2021Ch2 oedd llety a gweithgareddau gwasanaeth bwyd, a'r diwydiant gyda'r dirywiad mwyaf yn 2021 Ch3 oedd mwyngloddio a chwarelydda.

Rhagolygon economi'r DU a Chymru

Roedd cyhoeddiad rhagolwg Trysorlys Ei Mawrhydi ym mis Ebrill yn cynnwys cymhariaeth o ragolygon annibynnol a dderbyniwyd rhwng 1-13 Mehefin 2022. ²⁶ Y rhagolwg cyfartalog ar gyfer twf CDG y DU yn 2022 oedd 3.6%, a disgwylir twf o 0.9% yn 2023. Mae'r rhagolygon cyfartalog wedi'u hisraddio o gymharu â rhagolygon a wnaed mewn cyfnodau blaenorol. Mae cyfartaledd y rhagolygon annibynnol ar gyfer 2022 yn uwch na rhagolwg yr Economist Intelligence Unit (Mehefin 15) o 3.2% o dwf CDG yn 2022. ²⁷ Rhagamcan diweddaraf yr IMF o dwf CDG y DU oedd 3.7% yn 2022 a 1.2% yn 2023. Ar ddechrau mis Mai, diwygiwyd rhagolygon Banc Lloegr ar gyfer twf CDG y DU yn 2023 hefyd i lawr o 1.25% i -0.25%.

Yn eu Rhagolwg Economaidd y DU ar gyfer y Gwanwyn, a gyhoeddwyd ym mis Mai 2022,

torrodd NIESR ei ragolwg twf CDG y DU ar gyfer 2022 i 3.5% o 4.8%, ac israddio ei ragolwg ar gyfer 2023 i 0.8% o 1.3%²⁸. Roeddent hefyd yn pryderu am y tynhau cyllidol posibl a'i effaith ar adferiad economaidd yn y DU, y risgiau cynyddol o chwyddiant yn aros yn llonydd oherwydd y rhyfel yn yr Wcrain, a chostau byw uwch. Yn y cyhoeddiad hwn, rhagolwg NIESR yw bod GYG yng Nghymru wedi rhagori ar lefelau cyn-bandemig a disgwylir iddo dyfu ychydig yn gyflymach na chyfartaledd y DU. Roeddent yn amcangyfrif y byddai GYG yng Nghymru o gymharu â lefelau yn Ch4 2019 4.5% yn uwch erbyn 2022 Ch4 a 5.5% yn uwch erbyn 2023 Ch4. Mae NIESR yn nodi bod twf cyflogaeth yng Nghymru wedi perfformio'n well na chyfartaledd y DU, ond bod pryderon ynghylch cyfraddau anweithgarwch, gyda lefelau cynhyrchiant yn dal i lusgo y tu ôl i gyfartaledd y DU.

²⁵ <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/gdpukregionsandcountries/julytoseptember2021>

²⁶ <https://www.gov.uk/government/statistics/forecasts-for-the-uk-economy-june-2022>

²⁷ The Economist, rhifyn Mehefin 15fed 2022. Dangosyddion economaidd ac ariannol.

²⁸ <https://www.niesr.ac.uk/publications/sailing-treacherous-seas?type=uk-economic-outlook>

- Gwellodd Mynegai Hyder Busnesau Bach Cymru yn 2022 Ch1 ac aeth yn ôl i diriogaeth gadarnhaol.
- Roedd hyder BBaCh Cymru yn gydradd drydydd uchaf o ranbarthau'r DU yn 2022 Ch1.
- Cofnododd y DU a Chymru gynnydd cymharol uchel mewn marwolaethau busnes yn y flwyddyn hyd at 2022 Ch1.

Hyder busnesau bach yn cynyddu

Ar ôl y gostyngiad cymharol sydyn yn hyder busnesau bach a ddangoswyd ym Mynegai Busnesau Bach y DU²⁹ 2021 Ch4 i -8.5, dangosodd darlenniad hyder Chwarter 1 2022 gynnydd o 23.8 pwynt i +15.3 wrth i gyfyngiadau'r Llywodraeth a roddwyd ar waith i frwydro yn erbyn yr amrywiad Omicron COVID-19 gael eu llacio. Fodd bynnag, roedd y sgôr hyder hwn ar gyfer 2022 Ch1 yn is na'r ffigur cymharol o'r un chwarter yn 2021, lle'r oedd y mynegai yn +27³⁰.

Mynegai Hyder Busnesau Bach y DU yn cynyddu ym mhob sector yn 2022 Ch1

Gwelodd y mynegai hyder Llety a gwasanaethau bwyd y gwelliant chwarterol mwyaf o -33 yn 2021 Ch4 i +16.5 yn 2022Ch1. Er gwaethaf gwella 2.9 pwynt, arhosodd y sgôr ar gyfer gweithgynhyrchu yn negyddol (-9.1) am yr ail chwarter yn olynol yn 2022 Ch1. Yn yr un modd, gwellodd sgôr hyder y sector manwerthu a chyfanwerthu yn 2022Ch1 i -8.2 o -40.3.

Dywedodd y Ffederasiwn Busnesau Bach fod hyder mewn adferiad economaidd wedi cael ei niweidio gan bwysau prisiau. Roedd cyfres uchaf erioed o 86.7% o fusnesau'r DU a arolygwyd yn 2022 Ch1 yn nodi bod costau wedi cynyddu dros y tri mis diwethaf o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Mae pwysau costau a oedd yn bodoli yn flaenorol, oherwydd aflonyddwch cysylltiedig â COVID-19 mewn cadwyni cyflenwi byd-eang, wedi cael eu gwaethygu gan brisiau nwyddau cynyddol yn deillio o ddigwyddiadau daearyddol wleidyddol, yn enwedig y gwrthdaro yn yr Wcrain. Yn 2022 Ch1 busnesau bach yn y DU oedd fwyaf tebygol o enwi tanwydd (60.1%) a phrisiau cyfleustodau (58.0%) fel sbardun allweddol ar gyfer cynnydd mewn costau.

Mae nifer o heriau economaidd yn dod i'r amlwg sy'n debygol o gael effaith negyddol ar hyder economaidd yn y tymor agos, gan gynnwys yr argyfwng costau byw wrth i bwysau prisiau domestig gynyddu, a chwyddiant ar lefel nas gwelwyd ers 40 mlynedd.

²⁹ "Mae'r Mynegai Busnesau Bach yn fynegai pwysol o'r ymatebion i'r cwestiwn: 'O ystyried perfformiad cyffredinol eich busnes, ac anwybyddu unrhyw amrywiadau tymhorol arferol yr adeg hon o'r flwyddyn, sut ydych chi'n gweld rhagolygon busnes dros y tri mis nesaf, o gymharu â'r tri mis blaenorol?' Mae cyfran y cwmnïau sy'n nodi 'llawer gwell' yn cael y pwysoliad +2, ychydig wedi gwella +1, tua'r un 0, ychydig yn waeth -1, a llawer gwaeth -2; mae'r Mynegai Busnesau Bach yn deillio o gyfanswm y ffactorau hyn" (FFBB, 2020).

³⁰ FFBB (2021). Mynegai llais busnesau bach y FFBB, Chwarter 1 2022. Ar gael yn: <https://www.fsb.org.uk/static/b584ae33-10cc-40e7-a7c6a637371decf3/FSB-Small-Business->

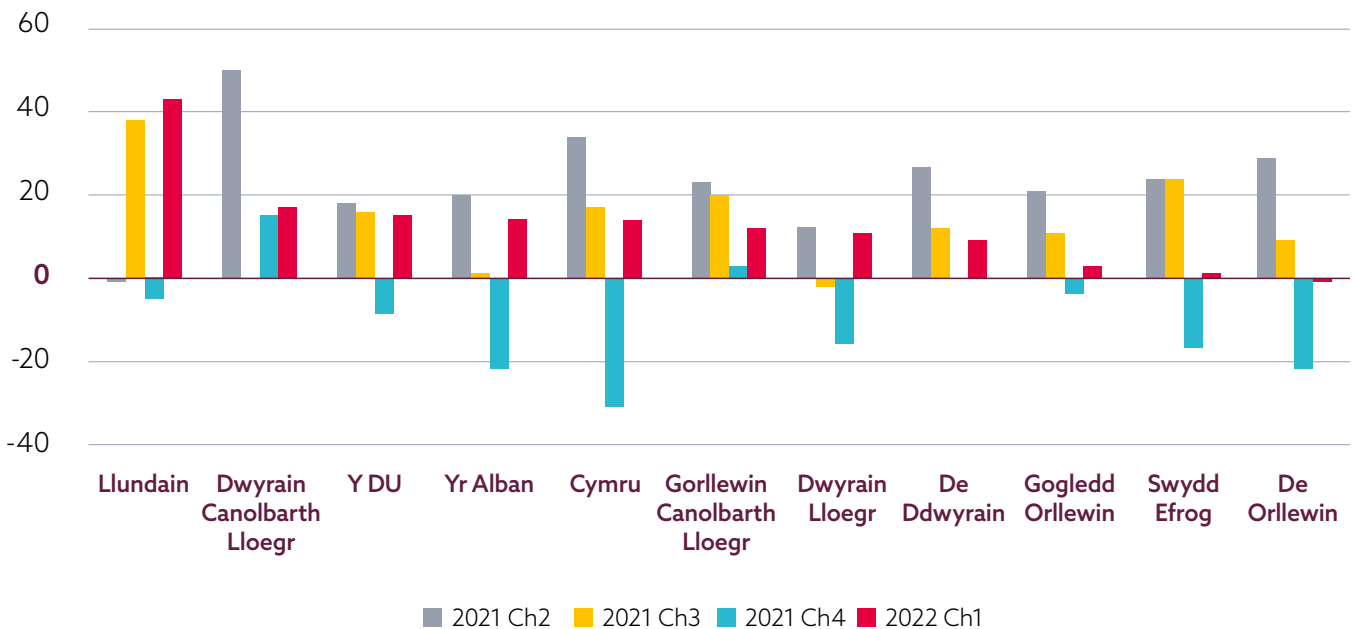
Hyder BBaCh Cymru yn 2022 Ch1 yn adlamu i'r cadarnhaol

Dywedodd y Ffederasiwn Busnesau Bach fod hyder BBaChau yng Nghymru wedi cynyddu i diriogaeth gadarnhaol yn 2022 Ch1, i fyny 45.5 pwynt o 2021 Ch4 i +14. Dengys

Ffigur 1 mai dim ond rhanbarthau Llundain (+43) a Dwyrain Canolbarth Lloegr (+17) a sgoriodd yn uwch ar y mynegai hyder yn 2022 Ch1, gyda'r Alban yn gyfartal (+14).

Ffigur 1.

Mynegai Busnesau Bach, rhanbarthau'r DU, 2021 Ch2-2022 Ch1

Ffynhonnell: [Mynegai Llais Busnesau Bach y FfBB 2022 Ch1](#)

Twf allbwn cadarnhaol ar y cyfan ar draws sectorau gweithgarwch economaidd Cymru, yn enwedig ym maes cynhyrchu, a gwasanaethau marchnad yn 2021

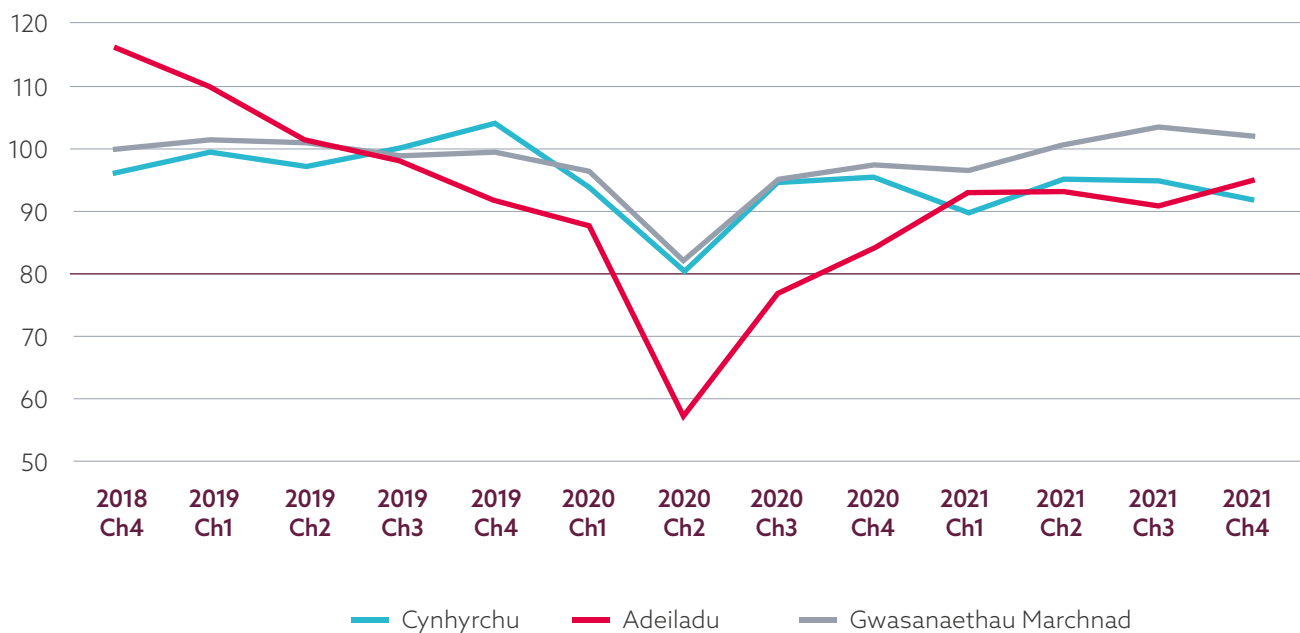
Mae ffigurau gan StatsCymru yn datgelu bod allbwn adeiladu wedi gwella yn 2021 Ch4, tra bod allbwn mewn gwasanaethau cynhyrchu a marchnad wedi gostwng. Mae Ffigur 2 yn dangos y symudiad chwarterol ym mynegeion allbwn Cymru mewn gwasanaethau cynhyrchu, adeiladu a marchnad o 2018 Ch4 i 2021 Ch4. Gostyngodd y mynegai cynhyrchu, a oedd wedi aros yn weddol sefydlog rhwng 2021 Ch2 a 2021 Ch3 (ar 94.9

a 94.7 yn y drefn honno) i 91.8 yn 2021 Ch4.

Gostyngodd mynegai gwasanaethau marchnad o 103.3 yn 2021 Ch3 i 101.9 yn 2021 Ch4. Gyda stopiau gorfodol wedi'u gwneud mewn prosiectau adeiladu mawr yn ystod y cyfnod clo yn ystod hanner cyntaf 2020, mae'r mynegai adeiladu wedi gwella'n gadarn ers hynny. Cyrhaeddodd y mynegai adeiladu werth o 94.8 yn 2021 Ch4, i fyny o 90.6 yn 2021 Ch3.

Ffigur 2.

Mynegeion allbwn Cymru: tueddiadau 2018 Ch4 - 2021 Ch4 (2019=100)

Ffynhonnell: Stats Cymru, [Mynegeion Cynhyrchu ac Adeiladu Cymru \(2019=100\) fesul adran a blwyddyn](#) a [Mynegai Gwasanaethau Marchnad \(2019=100\) fesul blwyddyn ac ardal](#)

Cynnydd mewn genedigaethau a marwolaethau busnes yng Nghymru yn y flwyddyn hyd at 2022 Ch1

Arhosodd genedigaethau busnes yn y DU yn ddigynfnewid i raddau helaeth yn y flwyddyn hyd at 2022 Ch1, gan ostwng 0.3% i 136,390 mewn ffigurau a ddarparwyd gan SYG³¹. Cododd nifer y marwolaethau busnes yn y DU 23.5% yn gymharol sydyn o 111,145 yn 2021 Ch1 i 137,210 yn 2022 Ch1.

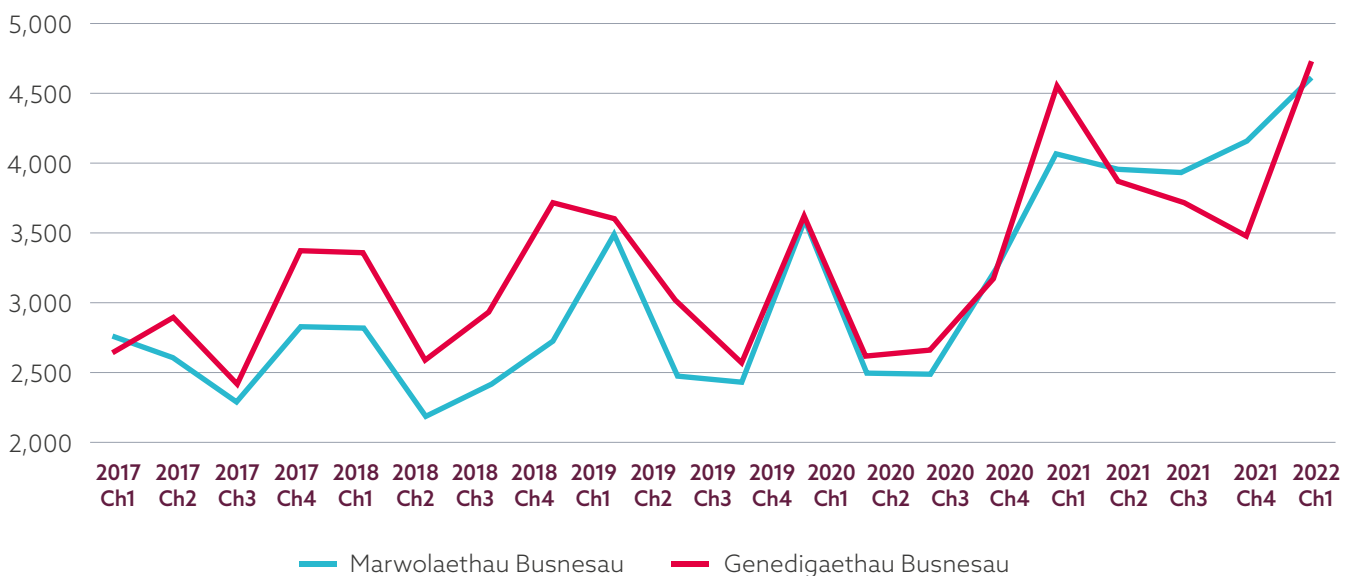
Roedd nifer y busnesau a gaewyd yn y DU yn 2022Ch1 41.5% yn uwch na chyfartaledd y busnesau a gaewyd yn ystod chwarter cyntaf y blynyddoedd calendr rhwng 2018 a 2021. Cafodd y cynnydd mewn marwolaethau busnes yn y flwyddyn hyd at 2022 Ch1 ei ddyblygu ym mhob rhanbarth yn y DU. Roedd y darlun ar gyfer genedigaethau busnes yn fwy amrywiol dros yr un cyfnod. Y sectorau â'r cynnydd cyfrannol blynyddol mwyaf mewn marwolaethau busnes yn 2022 Ch1 oedd cludo/storio, iechyd a gofal cymdeithasol, a chyfanwerthu. Gellir priodoli hyn yn rhannol i'r ffaith bod nifer gymharol uchel o enedigaethau

yn y sectorau hyn ar ddechrau'r pandemig – felly bu gwrthdroi effaith y pandemig yn 2022 Ch1.

Cofnododd Cymru gynnydd mewn genedigaethau busnes yn y flwyddyn hyd at 2022 Ch1. Cododd genedigaethau busnes yng Nghymru 3.3% yn y flwyddyn hyd at 2022 Ch1, gan gynyddu o 4,565 yn 2021 Ch1 i 4,715 yn 2022 Ch1. Yn dilyn y duedd a welwyd yn ffigurau'r DU ar gyfer cau busnesau, cynyddodd marwolaethau busnesau yng Nghymru o 4,075 yn 2021 Ch1 i 4,610 yn 2022 Ch1, gan godi 13.1% (yn dilyn y cynnydd o 29% mewn busnesau'n cau o 2020 Ch4 i 2021 Ch4). Roedd nifer y busnesau a gaewyd yng Nghymru yn 2022 Ch1 39.7% yn uwch na chyfartaledd y busnesau a gaewyd yn ystod chwarter cyntaf y blynyddoedd calendr o 2018 i 2021. Mae Ffigur 3 yn dangos y tebygrwydd rhwng nifer y marwolaethau busnes (4,610) a genedigaethau busnes (4,715) yn 2022 Ch1 ac yn amlygu pa mor anwadal yw'r set ddata hon ers 2017.

Ffigur 3.

Genedigaethau a marwolaethau busnes chwarterol yng Nghymru

Ffynhonnell: [Demograffeg busnes, ystadegau arbrofol chwarterol, DU](#)

³¹<https://www.ons.gov.uk/businessindustryandtrade/business/activitysizeandlocation/datasets/businessdemographyquarterlyexperimentalstatisticsuk>

Yr amodau newidiol sy'n llywio'r galw am gyllid

Mynegodd Monitor Cyllid BBaCh y BVA BDRC gan ganolbwyntio ar y dadansoddiad treigl tri mis hyd at ddiwedd mis Ebrill 2022³² fod cyfran y BBaChau yn y DU (ac eithrio busnesau newydd) a nododd dwf yn y flwyddyn ddiwethaf wedi cynyddu i 25% yn 2021 Ch4 o 18% yn 2021 Ch3 ac wedi aros yn sefydlog ers hynny (gyda 24% o BBaCh y DU yn y 3 mis hyd at Ebrill 2022 yn nodi twf yn y flwyddyn ddiwethaf). Fodd bynnag, nodwyd bod y cyfrannau hyn yn dal i fod yn is na'r lefelau cyn-bandemig, gyda'r ffigur cyfatebol ar gyfer BBaChau yn y DU a arolygwyd yn 2019 gyfan yn 37%.

Yn ôl Monitor Cyllid BBaCh BVA BDRC, roedd 41% o'r BBaChau a holwyd yn y tri mis hyd at Ebrill 2022 wedi gweld dirywiad busnes yn y flwyddyn flaenorol, gan nodi gwelliant o 2021 Ch1 lle'r oedd y ffigur cyfatebol yn 65%. Yn 2020, nododd tua 19% o BBaChau ostyngiad yn y flwyddyn flaenorol. Arhosodd canran y busnesau bach a chanolig a arolygwyd yn y tri mis hyd at Ebrill 2022 a oedd â chynlluniau i dyfu yn y misoedd nesaf heb newid o gymharu â 2021 Ch4 (44%). Ar gyfer 2019 yn ei chyfarwydd, roedd disgwyl i 52% o BBaCh dyfu.

Datgelodd Arolwg o Effeithiau ac Amodau Busnes³³ (BICS) SYG ar gyfer y cyfnod 30 Mai 2022 i 12 Mehefin 2022 (Ton 58) fod cyfran holl fusnesau'r DU a ddywedodd eu bod wedi allforio yn ystod y deuddeg mis diwethaf (10.4%) wedi cynyddu ychydig ers y dechrau 2022 (y ffigur cyfatebol oedd 10.3% yn y cyfnod 27 Rhagfyr 2021 i 9 Ionawr 2022, Ton 47). Ar gyfer BBaCh, y canrannau a adroddodd yng Ngham 58 eu bod wedi allforio yn y 12 mis diwethaf oedd: 0 i

9 o weithwyr 9.4%; 10 i 49 o weithwyr 16.5%; 50 i 99 o weithwyr 28.8%; a 100 i 249 o weithwyr 34.3%. Pan ofynnwyd i'r mentrau allforio hyn gymharu maint yr allforion ym mis Mai 2022 â'r un mis calendr yn 2021, roeddent yn fwyaf tebygol o adrodd bod "allforio wedi aros yr un fath" (45%) neu "allforio llai" (29.2%) yn hytrach nag roedden nhw wedi "allforio mwy" (15.2%).

Datganodd is-lywydd comisiwn yr UE, Maroš Šefčovič, ym mis Mehefin 2022 fod masnach mewn nwyddau a gwasanaethau yn 2021 o'r DU i'r UE i lawr yn ddifrifol o gymharu â lefelau 2019 gyda rheolaethau ffiniau newydd yn cael eu cyflwyno³⁴. Gwelwyd effeithiau Brexit ar fasnach yn ymarferol mewn mwy o waith papur a gwiriadau. Fodd bynnag, roedd newyddion gwell i allforion o Gymru. Mae data masnach ar gyfer blwyddyn galendr 2021 yn dangos bod allforion bwyd a diod o Gymru wedi cyrraedd y lefel uchaf erioed, sef £641m³⁵. Roedd hyn £89m yn uwch na'r ffigur cymharol yn 2020 ac yn cynrychioli cynnydd o 16.1%, y cynnydd canrannol mwyaf o'r pedair gwlad ddatganoledig yn y DU. Cynyddodd allforion bwyd a diod o Gymru i'r UE £51m rhwng 2020 a 2021 i £465m. Bydd angen monitro'n ofalus i ba raddau y bydd y cynnydd hwn yn gynaliadwy dros y flwyddyn nesaf.

Adroddodd adroddiad BICS am y cyfnod 30 Mai 2022 i 12 Mehefin 2022 hefyd mai'r prif bryder i fusnesau ym mis Gorffennaf 2022 oedd chwyddiant mewn prisiau da a gwasanaethau, gyda hyn yn cael ei nodi gan 32.4% o fentrau'r DU a 35.2% o fentrau yng Nghymru. Nodwyd prisiau ynni ac amhariad ar y gadwyn gyflenwi yn aml hefyd fel pryderon.

³² <https://www.bva-bdrc.com/wp-content/uploads/2022/06/SME-Monthly-charts-Apr-22-FINAL.pdf>

³³ <https://www.ons.gov.uk/economy/economicoutputandproductivity/output/datasets/businessinsightsandimpactontheeconomy>

³⁴ <https://www.ft.com/content/c1821751-731a-49c3-b563-ca0241107b27>

³⁵ <https://gov.wales/welsh-food-and-drink-exports-hit-record-high>

- Tyfodd cyfradd ddiodyn y DU ar fenthyciadau i fusnesau bach yn 2022Ch2.
- Mae data benthycia cod post Cyllid y DU yn dangos ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben yn 2021 Ch3 amcangyfrifwyd mai £20.4bn oedd cyfanswm y benthyciadau i BBaCh, sef cynnydd o tua 15% ar gyfer y flwyddyn.
- Yn 2021, cyhoeddwyd 60 o gytundebau ecwiti yng Nghymru gyda gwerth buddsoddi o £83m; roedd y gwerth hwn i fyny 44% ers 2020.
- Mae effaith sylweddol pwysau chwyddiant ar gwmnïau yn dechrau dod i'r amlwg yn y Monitor Cyllid BBaChau. Yn y tri mis hyd at Ebrill 2022, nododd 29% o'r ymatebwyr fod yr hinsawdd economaidd bresennol yn rhwystr mawr i redeg busnes dros y flwyddyn nesaf.

Ychydig o newid yn y credyd busnes sydd ar gael

Ychydig iawn o newid a welwyd yn chwarter cyntaf 2022 yn argaeledd cyffredinol credyd i bob maint busnes yn ôl Arolwg Amodau Credyd Banc Lloegr³⁶. Gofynnwyd i'r benthycwyr a ymatebodd i'r arolwg ystyried newidiadau yn y tri mis hyd at ddiwedd Chwefror 2022 (Ch1 ar gyfer yr Arolwg Banc Lloegr hwn) o gymharu â'r cyfnod Medi a Thachwedd 2021 (Ch4). Ystyriwyd y cyfnod cynharach hwn yn Adroddiad chwarterol Dirnad Economi Cymru³⁷ ym mis Mehefin. Gofynnwyd i'r un benthycwyr hefyd ystyried newidiadau a ddisgwylir yn y cyfnod dilynol rhwng mis Mawrth a mis Mai 2022 (Ch2).

Datgelodd benthycwyr mai ychydig iawn oedd y credyd sydd ar gael i fusnesau wedi

newid yn Ch1 2022 a bod disgwyl iddo aros yn ddigynnewid yn ystod 2022 Ch2 a gyda'r casgliad hwn yn dal waeth beth fo maint y benthyciwr corfforaethol. Fodd bynnag, roedd rhywfaint o ddisgwyliad y byddai'r galw am arian o bob maint busnes yn cynyddu yn 2022 Ch2 (ond gweler isod ar gyfradd twf benthyciadau BBaCh), ac roedd benthycwyr hefyd yn disgwyl y byddai lledaeniadau benthycia i gwmnïau bach a mawr yn ehangu yn ystod 2022 Ch2. Ffactorau allweddol a nodwyd fel rhai a oedd yn cyfrannu at unrhyw newidiadau mewn argaeledd credyd drwy 2022 Ch2 oedd y newid yn y rhagolygon economaidd, pwysau o farchnadoedd cyfalaf ac amodau ariannu cyfanwerthu.

³⁶ [Credit Conditions Survey - 2022 Q1 | Bank of England](#)

³⁷ <https://developmentbank.wales/sites/default/files/2022-06/EIW%20Quarterly%20report%20Q4%202022%20CY%20V4.pdf>

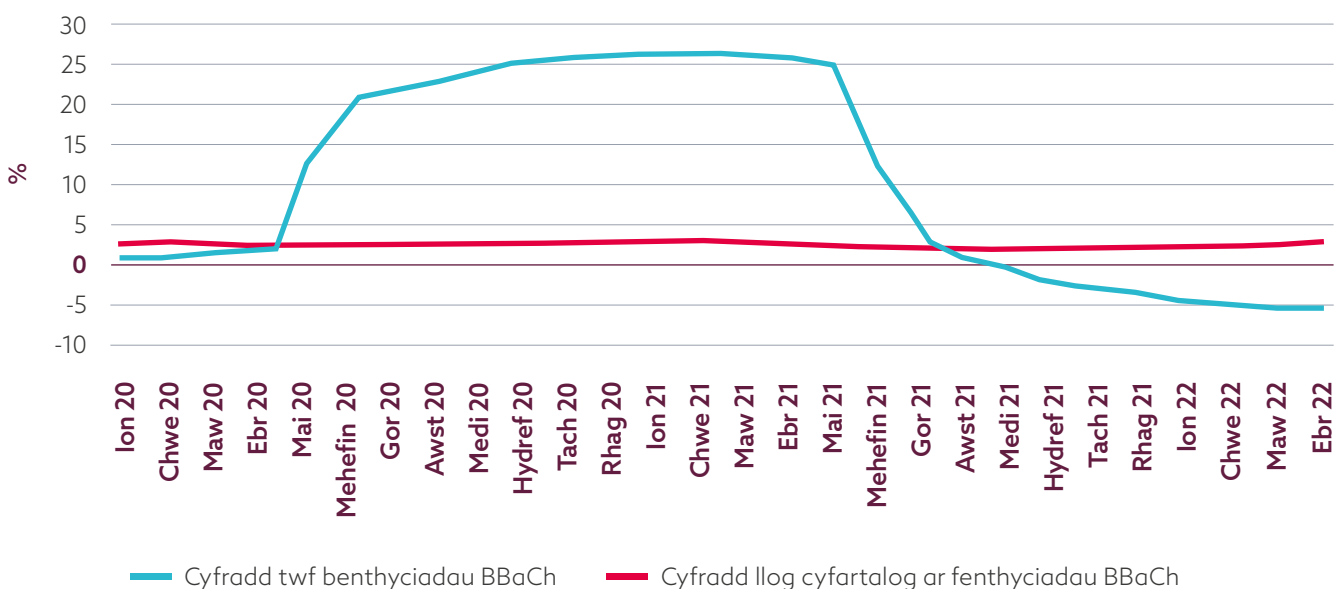
Peth cynnydd mewn ardrethi diofyn busnes

Datgelodd Arolwg Amodau Credyd Banc Lloegr a gynhaliwyd rhwng 28 Chwefror a 18 Mawrth fod y gyfradd ddiodyn ar fenthyciadau i fusnesau bach wedi newid o +3.4 yn y 3 mis cyn yr Arolwg i'r gyfradd ddisgwyliedig. +25 am y tri mis nesaf ar ôl yr Arolwg. Yn 2021 Ch1 y ffigurau cymaradwy oedd +13.5 a +24.7 yn y drefn honno.³⁸ At hynny, gwelodd y galw yn y dyfodol am fenthycia cardiau credyd gan fusnesau bach, a'r galw am fenthycia ansicredig hefyd falansau cadarnhaol cryf ar gyfer Ch2 2022 (hy, +22.4, a +19.8) yn y drefn honno. Mae amodau busnes llymach yn dilyn chwyddiant cynyddol yn dechrau taro sefyllfa cyfalaf gweithio cwmnïau llai ac yn eu gwthio tuag at lefelau uwch o alw am arian allanol.

Mae Ffigur 4 yn datgelu data Banc Lloegr mewn perthynas â chyfradd twf misol benthyciadau BBaCh³⁹. Roedd hyn yn dal i fod mewn tiriogaeth negyddol ym mis Ebrill 2022 ar -5.3%. Mewn cymhariaeth, yr un gyfradd twf misol o fenthyciadau BBaCh ym mis Ebrill 2021 oedd 25.4%. Mae'r gyfradd twf misol ar fenthyciadau BBaCh wedi bod mewn tiriogaeth negyddol ers mis Medi 2021 ar ôl cyrraedd uchafbwynt o 26.3% yn y mis hyd at Chwefror 2021. Mae Ffigur 4 yn datgelu bod Covid-19 a mesurau lliniaru dilynol megis mentrau Llywodraeth y DU/Banc Busnes Prydain i gynyddu'r cyflenwad cyllid i fusnesau, wedi cael effaith enfawr ar faint y niferoedd cadarnhaol o fis Mai 2020 ymlaen hyd at fis Mai 2021.

Ffigur 4.

Cyfradd twf benthyciadau BBaCh a chyfraddau llog ar fenthyciadau BBaCh

Ffynhonnell: Banc Lloegr

³⁸ Yn Arolwg Amodau Credyd Banc Lloegr, er mwyn cyfrifo canlyniadau cyfanredol, rhoddir sgôr i bob benthyciwr yn seiliedig ar eu hymateb. Mae benthycwyr sy'n dweud bod amodau credyd wedi newid 'yn sylweddol' yn cael dwywaith sgôr y rhai sy'n dweud bod amodau wedi newid 'ychydig'. Yna caiff y sgorau hyn eu pwysoli gan gyfrannau benthycwyr o'r farchnad. Dadansoddir y canlyniadau drwy gyfrifo 'balansau canrannol net' – y gwahaniaeth rhwng cydbwysedd pwysol y benthycwyr yn adrodd, er enghraifft, bod y galw yn uwch/ is neu fod telerau ac amodau yn dynnach/llacach. Mae'r balansau canrannol net yn cael eu graddio i orwedd rhwng ±100. Mae balansau cadarnhaol yn dangos bod benthycwyr, ar ôl pwyso a mesur, galw a adroddwyd/ disgwyliedig/argaeledd credyd/diofynion i fod yn uwch na thros y cyfnod blaenorol/cyfredol o dri mis, neu fod y telerau a'r amodau ar gyfer darparu credyd wedi dod yn rhatach neu'n rhyddach yn y drefn honno.

³⁹ Dyma gyfradd twf misol 12 mis o sterling sefydliadau ariannol a phob benthyciad arian tramor i fentrau bach a chanolog (yn y cant) wedi'u haddasu'n dymhorol. Cyfres Banc Lloegr RPMZO8M

Mae Ffigur 4 hefyd yn datgelu cynnydd o 3.15% i 3.25% rhwng mis Mawrth a mis Ebrill 2022 yn y gyfradd llog cyfartalog wedi'i phwysoli i BBaChau ar fenthyciadau fel tuedd ar i fyny ychydig ers mis Medi 2021⁴⁰. Cynyddodd Banc Lloegr gyfraddau

llog 0.25 pwynt canran i 1.25% yn ystod mis Mehefin 2022, gyda rhywfaint o ddisgwyliad y bydd cyfraddau llog yn cynyddu ymhellach eleni wrth i'r Banc geisio gwneud cynnydd tuag at dargedau cyfradd chwyddiant hirdymor o tua 2%.

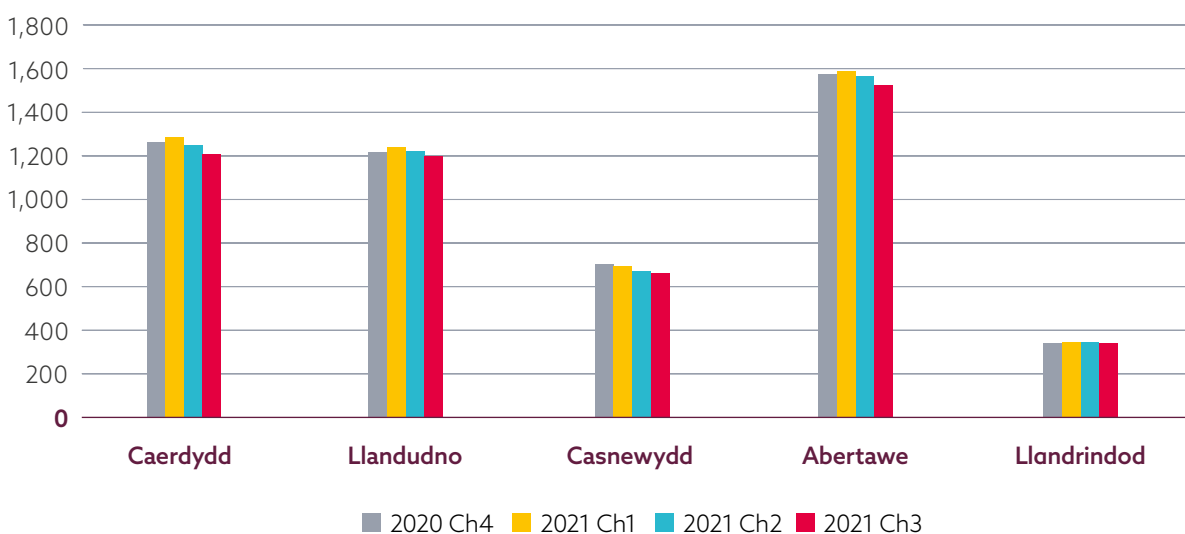
Tueddiad ar i lawr bach mewn benthycia BBaCh

Ar gyfer Prydain Fawr yn ei chyfanrwydd, yn 2021 Ch3 cyrhaeddodd cyfanswm y benthyciadau i BBaChau £120.3bn (Ch2 £124.4bn)⁴¹. Benthycia Prydain Fawr yn y flwyddyn hyd at 2021 Ch3 oedd £499.1bn, i fyny o £412.5bn ar gyfer yr un chwarteri yn y flwyddyn flaenorol (cynnydd o bron i 21%). I Gymru, nid yw newidiadau yn lefel y benthycia i BBaChau wedi bod mor amlwg. Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben yn 2021 Ch3, amcangyfrifwyd mai cyfanswm y benthyciadau i BBaChau oedd £20.4bn, cynnydd o tua 15% ar yr un ffigurau ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben yn 2020 Ch3. Yng Nghymru bu gostyngiad bach mewn benthycia ar gyfer pob un o'r tri chwarter a ddaeth i ben yn 2021 Ch3. Er enghraifft, cyfanswm y benthycia oedd £5.2bn yn 2021 Ch1 gan ostwng

i £5.0bn yn 2021 Ch3. Mae Ffigur 5 yn datgelu amcangyfrifon o fenthycia yn ôl prif ardaloedd cod post Cymru ar gyfer y pedwar chwarter a ddaeth i ben yn 2021 Ch3. Mae hyn yn datgelu newid chwarter ar chwarter a gyda'r gyfran o fenthycia ym mhob ardal cod post yn newid fawr ddim dros y cyfnod. Roedd ardaloedd cod post Abertawe yn cyfrif am tua 31% o'r benthyciadau i fusnesau bach a chanolig yn y flwyddyn hyd at 2021 Ch3. Mae'r ffigur hefyd yn datgelu bod pob un o ardaloedd cod post Cymru, ac eithrio Llandrindod, wedi gweld gostyngiadau bach yn lefel y benthycia dros y tri chwarter hyd at 2021 Ch3. Mae'n bwysig nodi nad yw'r dadansoddiad uchod yn cynnwys benthycia i BBaCh yn ardaloedd cod post Amwythig yng Nghymru.

Ffigur 5.

Benthycia BBaCh yn ôl ardal cod post yng Nghymru (£bn, blwyddyn hyd at 2021 Ch3)

Ffynhonnell: Data Benthycia Cod Post Cyllid y DU: BBaChau

Sylwer: Nid yw'n cynnwys dadansoddiad o godau post Amwythig yng Nghymru.

⁴⁰ Cyfartaledd misol cyfradd llog cyfartalog pwysau sterling banciau preswyl y DU - benthyciadau eraill, cyfradd amofirol sy'n gysylltiedig â Chyfradd y Banc (<3mis ailosod) i fentrau bach a chanolig (mewn %) heb eu haddasu'n dymhorol. Cyfres Banc Lloegr CFMZ6HQ

⁴¹ [Benthycia BBaCh o fewn codau post y DU | Cyllid y DU](#)

Y Traciwr Ecwiti Busnesau Bach

Mae Traciwr Ecwiti Busnesau Bach 2022⁴² gan Fanc Busnes Prydain wedi datgelu bod £18.1bn wedi'i fuddsoddi mewn busnesau bach potensial twf uchel yn 2021, gyda buddsoddiad ecwiti i fyny 88% o 2020. Datgelodd y Traciwr Ecwiti gyfanswm o 2,616 o gytundebau yn y DU yn 2021, cynnydd o 2,244 yn 2020. Yng Nghymru yn 2021 cyhoeddwyd 60 o gytundebau, sef gostyngiad o 22% ers 2020. Fodd bynnag, gwerth y buddsoddiad yng Nghymru yn 2021 oedd £83m, sef cynnydd o 44% ers 2020. Cyhoeddwyd Adroddiad BVCA ar Weithgaredd Buddsoddi (2021) ym mis Gorffennaf 2022 datgelodd fod holl gronfeydd ecwiti preifat y DU a godwyd wedi cyrraedd £16.7bn yn 2021. Datgelodd yr adroddiad fod Cymru wedi denu

amcangyfrif o 1.1% o holl fuddsoddiadau ecwiti preifat a chyfalaf menter y DU yn ystod y flwyddyn. Roedd tua 92% o'r cyfanswm yng Nghymru wedi'i gyfeirio at BBaChau, gan gefnogi ychydig dros 2,500 o weithwyr.⁴³

Roedd y twf cyflymaf mewn buddsoddiad mewn bargeinion ecwiti yn y flwyddyn hyd at 2021 yn y Gogledd Orllewin (213%), Gogledd Iwerddon (240%) a'r De Orllewin (357%). O ran nifer cyfartalog y bargeinion blynyddol rhwng 2019 a 2021, gwelodd Caerdydd gyfartaledd blynyddol o 30 bargaen a buddsoddiad blynyddol cyfartalog o £34m. Dros yr un cyfnod, gwelodd ardal Caerfaddon a Bryste gyfartaledd blynyddol o 53 bargaen a £222m o fuddsoddiad.

Amcangyfrifir bod 56% o BBaChau Cymru mewn categorïau risg uwch

Mae'r risg credyd sy'n gysylltiedig â BBaCh yng Nghymru yn un ffactor sy'n pennu a fydd banciau yn rhoi benthyg i gwmnïau. Mae ein cyfres o Adroddiadau chwarterol Dirnad Economi Cymru yn ceisio cynnal amcangyfrif o nifer y BBaChau Cymreig sy'n perthyn i wahanol gategoriâu risg credyd eang. Ym mis Mehefin 2022 dadansoddwyd cronfa ddata Bureau van Dijk FAME ac roedd gwybodaeth sgôr credyd ar gael ar gyfer cyfanswm o 85,225 o gwmnïau BBaCh. Mae risg credyd yma yn cael ei ddisbarthu fel un ai risg credyd Diogel, Cyson, Cyffredin, Gofalus neu Risg Uchel. Fel canllaw, mae'r tebygolrwydd y bydd cwmni sydd wedi'i restru'n Ddiogel yn methu o fewn y cyfnod cyfrifyddu nesaf tua 1%, mae cwmni sydd wedi'i raddio fel Cyffredin yn debygol o fethu tua 5%, tra gallai cwmni sydd wedi'i restru

fel Risg Uchel fod â thebygolrwydd o fethiant o hyd at 20% yn y cyfnod ariannol nesaf.

O'r cyfanswm o dros 85,000 o BBaChau Cymreig a nodwyd, roedd ychydig dros 43,300 yn perthyn i'r categori Gofalus, a graddiwyd bron i 4,100 yn Risg Uchel. Ar y sail hon, mae gan bron i 56% o BBaChau Cymru risg gymharol uwch o fethiant (categoriâu Gofalus a Risg Uchel), a gyda 4.8% yn y categori risg uchaf (gweler Ffigur 6). Mae'n anodd gyda'r data hwn i gymharu un cyfnod ag un arall. Fodd bynnag, datgelodd Adroddiad chwarterol diweddaraf Dirnad Economi Cymru⁴⁴ fod 53.5% o BBaChau Cymru yn y categorïau Gofalus a Risg Uchel o gymharu â 55.7% ym mis Mehefin 2022. Datgelodd yr Adroddiad blynyddol blaenorol amcangyfrif o 53.7% o BBaChau Cymru yn y categorïau Gofalus a Risg Uchel.

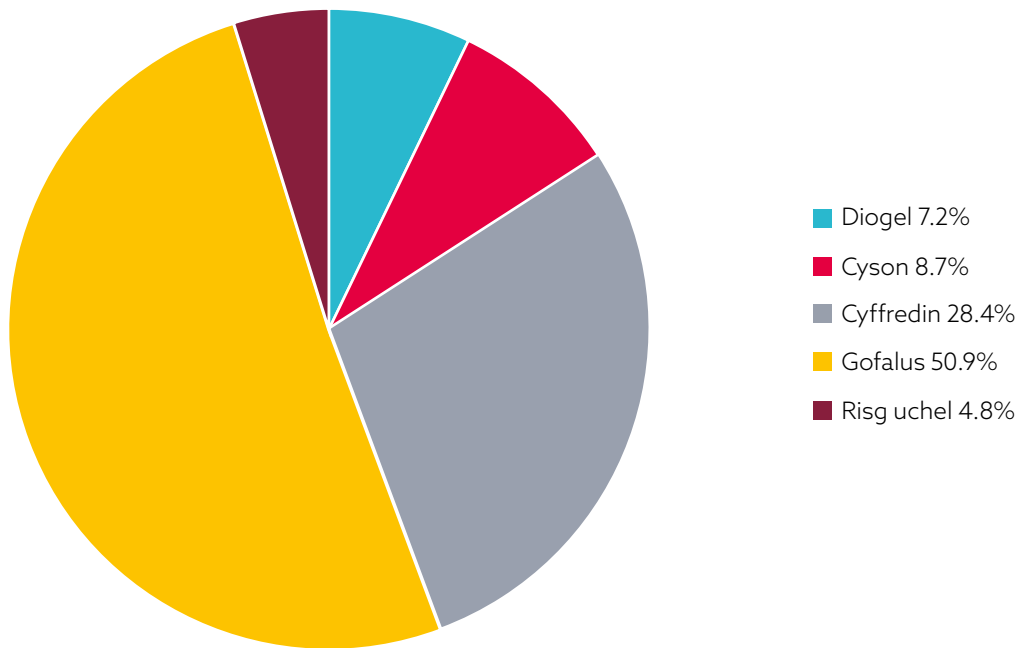
⁴² Traciwr Ecwiti Busnesau Bach BBB 2022 ([british-business-bank.co.uk](https://www.british-business-bank.co.uk))

⁴³ BVCA (2022) gweler: <https://www.bvca.co.uk/Portals/0/Documents/Research/Industry%20Activity/BVCA-RIA-2021.pdf>

⁴⁴ <https://developmentbank.wales/sites/default/files/2022-06/EIW%20Quarterly%20report%20Q4%202022%20CY%20V4.pdf>

Ffigur 6.

Canrannau amcangyfrifedig BBaCh Cymru sy'n disgyn i wahanol ddsbarthiadau risg

Ffynhonnell: cronfa ddata FAME

Newidiadau mewn gweithgarwch gwasanaethau ariannol yng Nghymru

Mae llawer o BBaChau yn benthycu arian gan y prif fanciau clirio masnachol sydd â chwmpas y DU cyfan. Fodd bynnag, wrth asesu ochr gyflenwi cyllid yng Nghymru mae rhywfaint o werth hefyd mewn ystyried faint o weithgarwch rhanbarthol a gefnogir gan wasanaethau ariannol amrywiol. Awgrymodd ymchwil blaenorol sy'n dyddio'n ôl dros 20 mlynedd fod Cymru wedi'i chynrychioli'n wael mewn nifer o

wasanaethau ariannol a busnes ond mai prin yw'r gwaith a wnaed ers hynny⁴⁵. Yma mae'r ffocws ar gyflogaeth yn y gwasanaethau ariannol a newidiadau sy'n digwydd rhwng 2015 a 2020 (blwyddyn ddiweddaraf y data sydd ar gael). Mae'r dadansoddiad cyflogaeth hwn yn datgelu rhywfaint o'r ochr gyflenwi i fenthycu busnes a domestig yn y rhanbarth.

⁴⁵ Grippaios, P. and Munday, M. (2000) "Uneven development in UK financial services: The case of South West and Wales", Service Industries Journal, 20.1, pp. 153-180.

Economi Cymru wedi'i chynrychioli'n wael mewn gwasanaethau ariannol

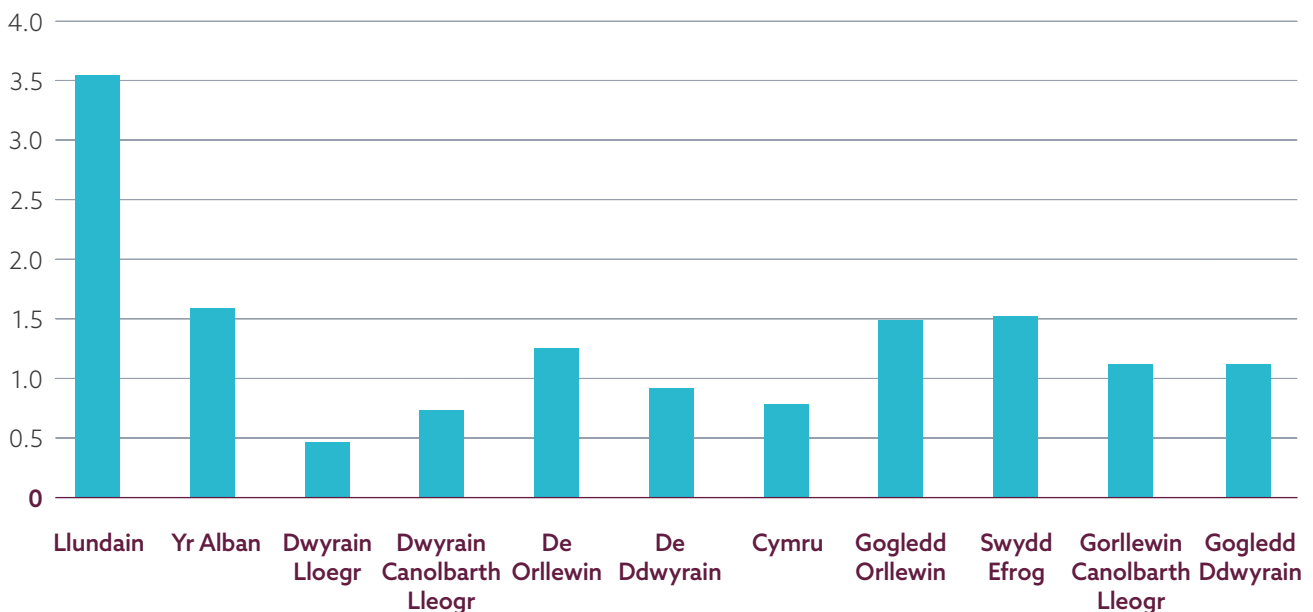
Yn 2015 roedd cyflogaeth Cymru yn y gwasanaethau ariannol tua 14,000 o bobl yn ôl Cofrestr Busnes ac Arolwg Cyflogaeth y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Gostyngodd hyn i 11,000 erbyn 2020. Y ffactor cyfrannol mwyaf o bell ffordd oedd colled amcangyfrifedig o 4,000 o swyddi mewn Banciau, gyda rhai enillion cadarnhaol mewn sectorau fel grantiau credyd gan dai cyllid a grantiau credyd eraill. Dim ond 2.4% o gyflogaeth gwasanaethau ariannol Prydain Fawr sydd yng Nghymru, o gymharu â thua 4.5% o gyfanswm cyflogaeth Prydain Fawr. O gymharu â rhannau eraill o'r DU mae hwn yn ganran isel iawn.

Wrth edrych ar draws rhanbarthau Prydain Fawr (gweler Ffigur 7) a chymharu eu cyfran o gyflogaeth gwasanaethau ariannol Prydain

Fawr â'u cyfran o gyflogaeth Prydain Fawr, mae Llundain yn anochel yn dod i'r amlwg yn gryf. Yn achos Llundain, mae ei chyfran o gyflogaeth Prydain Fawr tua 17%, ond mae ei chyfran o gyflogaeth gwasanaethau ariannol yn agos at 40% hy, cyniferydd lleoliad syml o tua 2.3 (40%/17%). Ar gyfer llawer o ranbarthau eraill (Gogledd Ddwyrain, Gogledd Orllewin, Swydd Efrog a Humber, Gorllewin Canolbarth Lloegr, De Orllewin Lloegr a'r Alban) mae'r gymhareb hon rhwng 0.8 ac 1.0 hy mae gan y rhanbarthau hyn gyfran o gyflogaeth gwasanaethau ariannol Prydain Fawr yn agos at eu cyfran o gyflogaeth gyffredinol Prydain Fawr. Fodd bynnag, ar gyfer Cymru mae'r gymhareb hon yn disgyn i 0.5 (yn debyg i Ddwyrain Canolbarth Lloegr, ond yn well na'r achos yn y Dwyrain, 0.3).

Ffigur 7.

Rhanbarthau Prydain Fawr; cyflogaeth gwasanaethau ariannol fel canran o gyfanswm cyflogaeth 2020

Ffynhonnell: Yn deillio o Gofrestr Busnes a Chyflogaeth SYG, NOMIS

Ffigur 8.

Cyflogaeth gwasanaethau ariannol: Prydain Fawr a Chymru 2020

Sector gwasanaethau ariannol	Cyflogaeth Prydain Fawr	Cyflogaeth Cymru	% Cyfran Prydain Fawr	% Cyfran Cymru
64110 : Bancio canolog	5,000	-	1.1	0.0
64191 : Banciau	331,000	7,000	71.0	63.6
64192 : Cymdeithasau adeiladu	34,000	1,750	7.3	15.9
64205 : Cwmnïau dal gwasanaethau ariannol	450	10	0.1	0.1
64301 : Gweithgareddau ymddiriedolaethau buddsoddi	5,000	5	1.1	0.0
64302 : Gweithgareddau ymddiriedolaethau unedol	700	-	0.2	0.0
64303 : Cwmnïau cyfalaf menter/datblygu	1,500	-	0.3	0.0
64304 : Cwmnïau buddsoddi penagored	2,250	50	0.5	0.5
64305 : Gweithgareddau ymddiriedolaethau unedau eiddo	10	-	0.0	0.0
64306 : Gweithgareddau ymddiriedolaethau buddsoddi eiddo tiriog	1,000	5	0.2	0.0
64910 : Prydles ariannol	5,000	15	1.1	0.1
64921 : Rhoi credyd: tai cyllid dim-adneuo	29,000	1,500	6.2	13.6
64922 : Gweithgareddau cwmnïau cyllid morgeisi	3,500	25	0.8	0.2
64929 : Grantiau credyd eraill	3,000	300	0.6	2.7
64991 : Delio diogelwch ar eich cyfrif eich hun	11,000	15	2.4	0.1
64992 : Ffactorio	2,500	5	0.5	0.0
64999 : Gweithgareddau gwasanaeth ariannol eraill	31,000	350	6.7	3.2
Cyfanswm	466,000	11,000	100.0	100.0

Ffynhonnell: Yn deillio o Gofrestr Busnes a Chyflogaeth SYG, NOMIS

Ar gyfer Prydain Fawr gyfan, amcangyfrifir bod banciau yn cyfrif am 71% o gyflogaeth gwasanaethau ariannol (Ffigur 8), tra yng Nghymru mae'r ffigur hwn yn gostwng i ychydig o dan 64%. Fodd bynnag, o gymharu â Phrydain Fawr, mae cymdeithasau adeiladu yn cyfrif am swm cymharol uchel o gyflogaeth gwasanaethau ariannol Cymru (h.y., 16% yng Nghymru o gymharu â 7% ar gyfer Prydain Fawr yn gyffredinol). Nid yw'n syndod bod Ffigur 8 yn datgelu nad oes fawr ddim gweithgarwch

mewn rhai rhannau o'r gwasanaethau ariannol o ran cyflogaeth (er enghraifft, bancio canolog ac ymdrin â diogelwch), a chyda gweithgarwch mewn rhai sectorau sy'n canolbwyntio ar Lundain. Fodd bynnag, mae lefelau gweithgarwch mewn sectorau fel cyfalaf menter a datblygu yn peri pryder arbennig, ac ni adroddwyd ar unrhyw gyflogaeth yn yr arolwg hwn, er nad yw gweithgareddau Banc Datblygu Cymru wedi'u cynnwys yma ond yn hytrach o dan weinyddiaeth gyhoeddus (h.y., Llywodraeth Cymru).

Canfyddiad diweddaraf y Monitor Cyllid BBaCh yn datgelu pryderon cynyddol ynghylch chwyddiant

Datgelodd canfyddiadau Monitor Cyllid BBaChau⁴⁶ ar gyfer y cyfnod o 3 mis hyd at ddiwedd Ebrill 2022 fod 40% o BBaChau yn defnyddio cyllid allanol ond gyda hyn yn cynyddu i 59% ar gyfer y busnesau hynny sy'n cyflogi 10-49 o bobl. Darganfuwyd mai BBaChau gydag elfennau o fusnes rhyngwladol yn eu portffolios sy'n llawer mwy tebygol o fod yn defnyddio cyllid allanol. Nid yw'r Monitor hefyd yn datgelu fawr ddim newid diweddar yng nghyfran ymatebwyr yr arolwg nad oeddent yn fenthycwyr parhaol. Am y 3 mis hyd at fis Ebrill roedd hyn yn 44% ac nid yw wedi newid fawr ddim ers 2021 Ch2.

Mae'r Monitor hefyd yn datgelu rhai gostyngiadau yng nghyfran yr ymatebwyr sy'n chwistrellu arian personol i'w busnesau. Er enghraifft, yn y flwyddyn hyd at Ebrill 2022 roedd 34% o'r ymatebwyr wedi chwistrellu arian personol, gyda hyn o'i gymharu ag uchafbwynt o 40% yn y flwyddyn hyd at ddiwedd 2021 Ch2. Roedd cyfran y BBaCh a oedd yn hapus i ddefnyddio cyllid i dyfu eu busnesau yn 31% ym mis Ebrill, ac nid oedd hyn wedi newid fawr ddim ers 2021 Ch4. Dywedodd 9% o BBaChau y byddai angen cyllid allanol arnynt dros y flwyddyn nesaf.

Mae effaith sylweddol pwysau chwyddiant ar gwmnïau yn dechrau dod i'r amlwg yn y Monitor Cyllid BBaChau. Yn y tri mis hyd at Ebrill 2022, nododd 29% o'r ymatebwyr fod yr hinsawdd economaidd bresennol yn rhwystr mawr i redeg busnes ar gyfer y flwyddyn nesaf. Fodd bynnag, dywedodd 44% o gwmnïau fod costau cynyddol yn cael effaith sylweddol arnynt, a gyda hyn i fyny o 34% ar gyfer 2021 Ch4. Y busnesau yr effeithiwyd arnynt fwyaf gan chwyddiant costau oedd amaethyddiaeth, gweithgynhyrchu a gwestai a bwyta. Mewn gweithgynhyrchu, er enghraifft, dywedodd 56% o gwmnïau eu bod yn cael eu heffeithio'n sylweddol gan gostau cynyddol.

Mae tystiolaeth werthuso gynnar o ymyriadau ariannol Covid-19 ledled y DU ar gyfer busnesau yn dangos y gallai hyd at 34% o fenthycwyr fod wedi rhoi'r gorau i fasnachu yn 2020 heb gymorth cynlluniau benthyca. Mae Dirnad Economi Cymru yn gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru i archwilio effeithiolrwydd ymyriadau Covid-19 i gynorthwyo cwmnïau bach yng Nghymru. Fodd bynnag, ochr yn ochr â'r gwaith hwn, mae set ehangach o werthusiadau yn digwydd o ymyriadau Covid-19 ledled y DU. Er enghraifft, ym mis Mehefin cyhoeddodd Banc Busnes Prydain ei asesiad cychwynnol o gynlluniau gwarant benthyciad Covid-19. Roedd hyn yn cynnwys asesiad o'r Cynllun Benthyciadau Ymyrraeth ar Fusnes yn sgil Coronafeirws (CBYBC), y Cynllun Benthyciadau Ymyriad Busnes Mawr yn sgil Coronafeirws (CBYBMC) a'r Cynllun Benthyciad Bownsio Nôl (CBBN).

Mae cam cyntaf y gwerthusiad wedi datgelu yr amcangyfrifir bod cynlluniau gwarant benthyciad Llywodraeth y DU wedi diogelu rhwng 150,000 a 500,000 o fusnesau a rhwng 500,000 a 2.9m o swyddi. Mae'r dadansoddiad hefyd yn awgrymu y gallai rhwng 10-34% o fenthycwyr CBYB a 7-28% o fenthycwyr CBYBC/CBYMC fod wedi rhoi'r gorau i fasnachu yn 2020 heb gymorth y cynlluniau benthyca. Er nad oes modd ei gymharu'n uniongyrchol, datgelodd arolwg Dirnad Economi Cymru⁴⁷ ar fuddiolwyr Cynllun Benthyciadau Busnes Covid-19 Cymru fod dros 50% o fuddiolwyr yn credu bod eu holl gyflogaeth mewn perygl ar adeg eu cais am fenthyciad. Yn debyg i ddadansoddiad o ymyriadau ariannol Covid-19 Cymru, y prif ddefnyddiau a ddefnyddiwyd i roi arian oedd diogelu sefyllfa cyfalaf gweithio, a chyda'r arian a ddefnyddiwyd mewn rhai achosion i arloesi o ran technolegau digidol a gwella cadernid busnes.

⁴⁶ Monitor Cyllid BBaChau dadansoddiad treigl 3 mis hyd at ddiwedd Ebrill 2022. [BVA BDRC PowerPoint Presentation \(bva-bdrc.com\)](https://www.bva-bdrc.com/)

⁴⁷ [FIW Bespoke Report 2022 Covid-19 intervention WELSH v3.pdf \(developmentbank.wales\)](https://www.fiw.gov.uk/publications/2022/covid-19-intervention-welsh-v3.pdf)

- Yn 2021/22 cwblhaodd Banc Datblygu Cymru 519 o fuddsoddiadau, gyda chyfanswm gwerth o £109m. Roedd y buddsoddiadau hyn yn gysylltiedig â bron i 2,630 o swyddi newydd ac wedi'u diogelu.
- Gwnaethpwyd bron i 43% o gyfanswm gwerth y buddsoddiadau i gwmnïau sydd wedi'u lleoli yn Ne-ddwyrain Cymru yn ystod 2021/22, gyda chwmnïau yn y gogledd a'r canolbarth a'r de-orllewin yn derbyn tua 30% yr un o'r cronfeydd buddsoddi.
- Roedd nifer cronol y buddsoddiadau a wnaed gan y Banc Datblygu mewn bron i bum mlynedd ers ei lansio ym mis Hydref 2017 hyd at ddiwedd 2021/22 dros 3,300, gyda gwerth y buddsoddiadau yn bron i £530m.

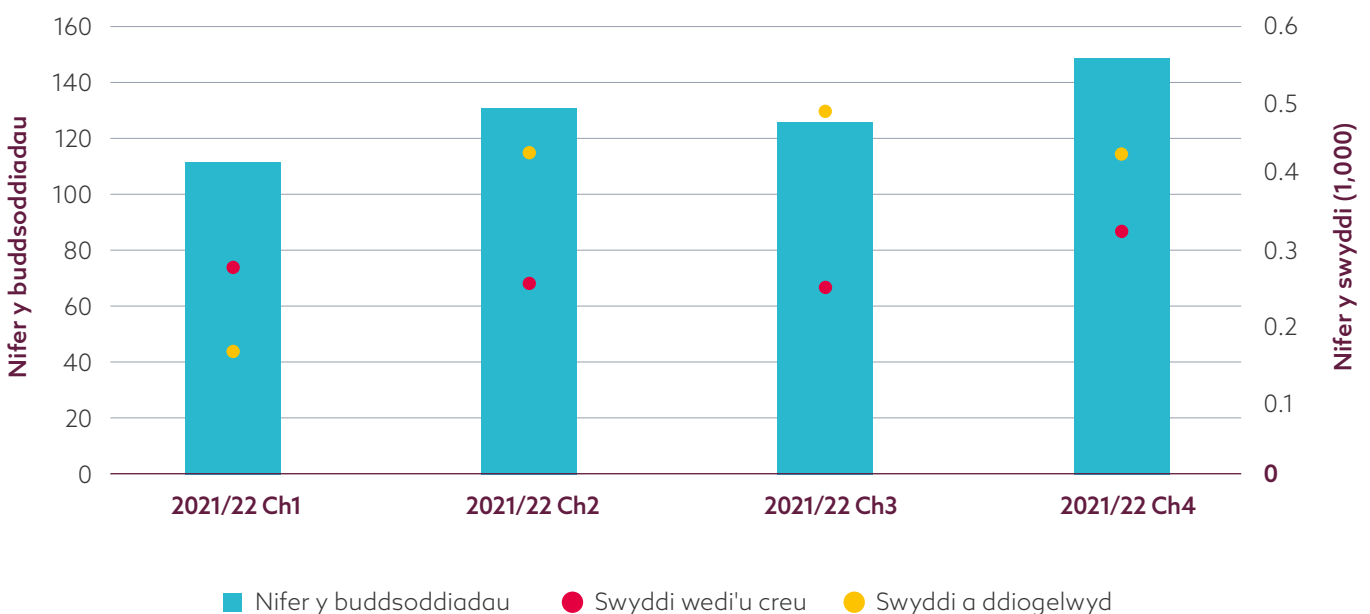
Cynnydd cyson yn nifer y trafodion buddsoddi a wnaed gan y Banc Datblygu yn ystod 2021/22

Yn chwarter olaf blwyddyn ariannol 2021/22, gwnaeth Banc Datblygu Cymru dros 149 o fuddsoddiadau, gan greu a diogelu bron 760 o swyddi. Mae Ffigur 9 yn dangos bod nifer y trafodion buddsoddi wedi cynyddu'n

gyson yn ystod y flwyddyn ariannol, o 111 o fuddsoddiadau yn 2021/22 Ch1. Yn ystod y flwyddyn ariannol, gwnaeth cyfanswm o 519 o fuddsoddiadau busnesau unigryw, gan greu neu ddiogelu bron 2,630 o swyddi.

Ffigur 9.

Trafodion buddsoddi a swyddi wedi'u creu a'u diogelu 2021/22

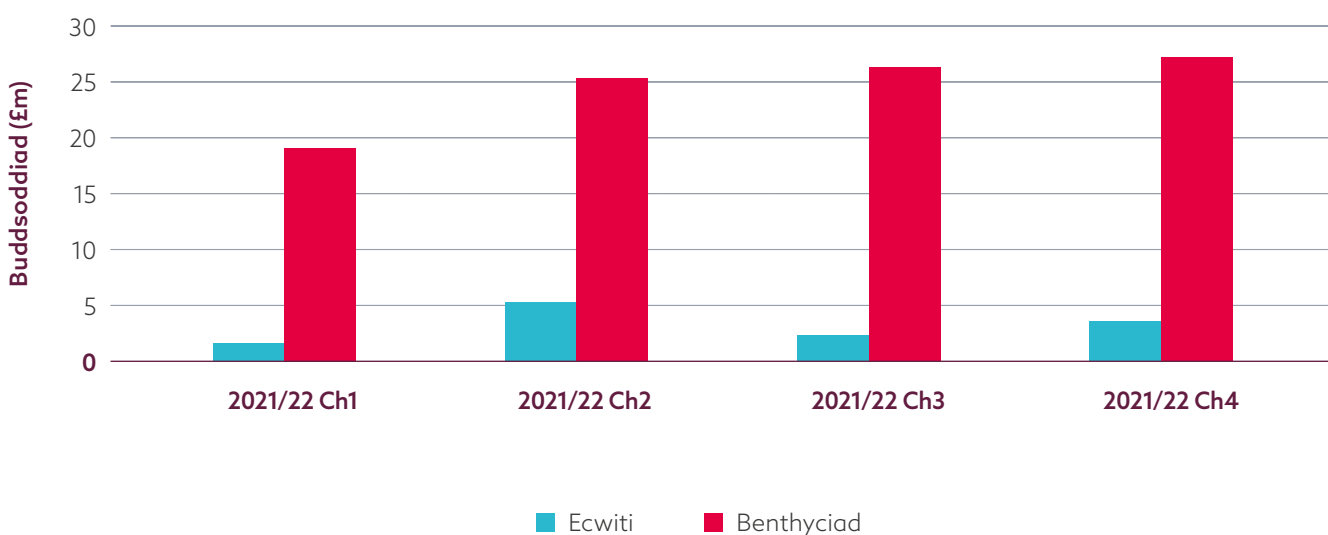
Cyfanswm gwerth y buddsoddiadau a wnaed yn ystod 2021/22 oedd ychydig dros £109m

Mae cyfanswm gwerth y buddsoddiadau hefyd wedi codi yn ystod chwarter olaf blwyddyn ariannol 2021/22. Roedd buddsoddiad benthyciadau newydd yn £27m yn 2021/22 Ch4, tra bod buddsoddiadau ecwiti yn £35m yn yr un cyfnod. Dengys Ffigur 10 y bu perfformiad

cryfach mewn buddsoddiad ecwiti yn ail chwarter y flwyddyn ariannol. Cyfanswm gwerth y buddsoddiad ecwiti a wnaed yn ystod blwyddyn ariannol 2021/22 oedd dros £11.5m, gyda gwerth y benthyciadau yn dod i gyfanswm o dros £97.5m.

Ffigur 10.

Buddsoddiad newydd yn ôl math o fuddsoddiad, £m, 2021/22 Ch1-Ch4

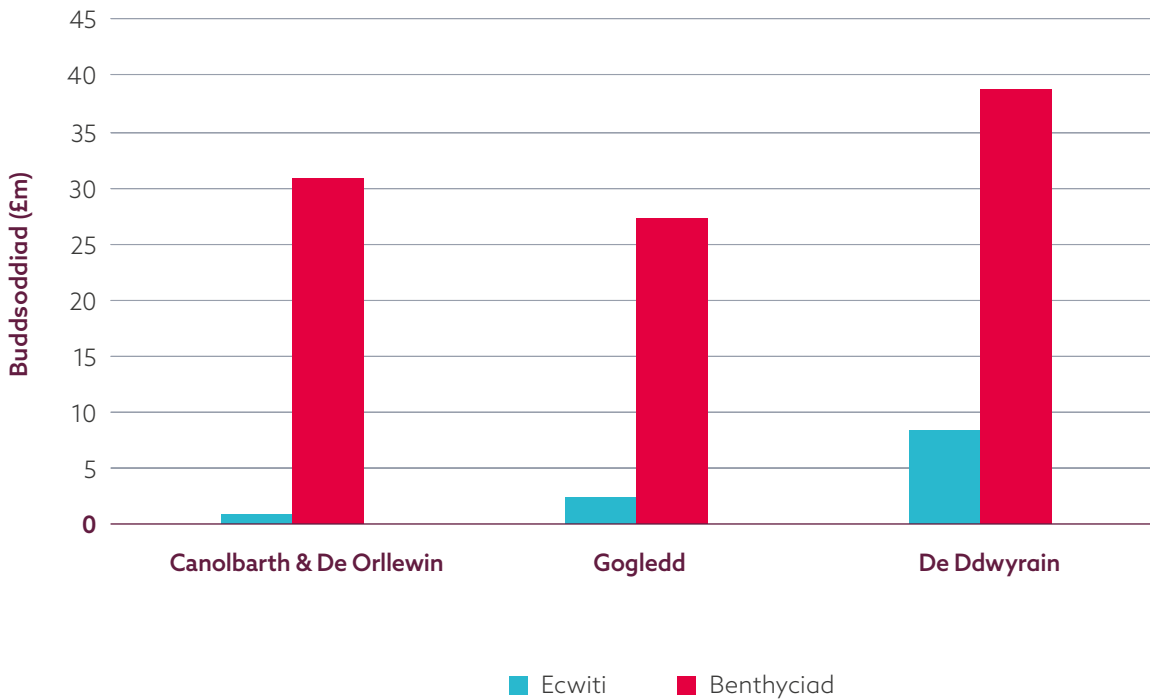

Derbyniodd cwmnïau yn ne-ddwyrain Cymru tua 43% o gyfanswm y cronfeydd buddsoddi yn ystod 2021/22, gyda chwmnïau

wedi'u lleoli yng nghanolbarth a de-orllewin Cymru, ac yn y gogledd yn derbyn tua 30% o gronfeydd buddsoddi'r un (Ffigur 11).

Ffigur 11.

Buddsoddiad yn ôl lleoliad yn ystod 2021/22

Roedd gwerth cronos y buddsoddiadau hyd at ddiwedd 2021/22 bron yn £530m

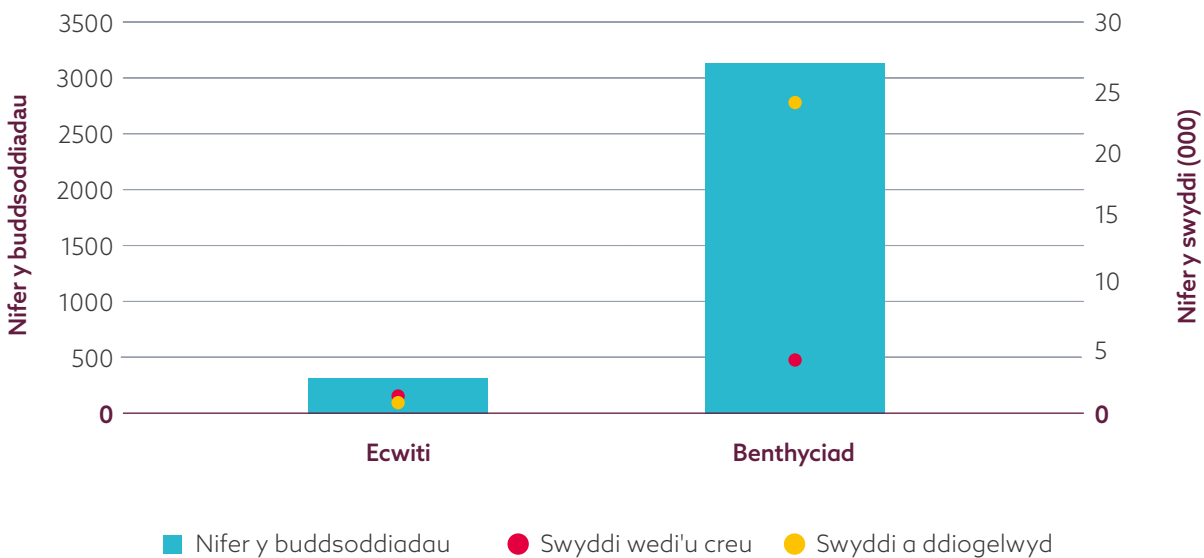
Roedd Adroddiadau blynyddol blaenorol wedi cynnwys data cronol yn ymwneud â buddsoddiadau o 2001. Fodd bynnag, wrth i Banc Datblygu Cymru gyrraedd diwedd ei bum mlynedd gyntaf, mae'r data a adroddwyd wedi'i newid i beidio â chynnwys data o fuddsoddiadau a wnaed gan ragflaenydd y Banc Datblygu, bellach, Cyllid Cymru. Bydd Adroddiadau blynyddol o hyn ymlaen ddim ond yn adrodd

ar ddata cronol yn ymwneud â Banc Datblygu Cymru ers ei lansio ym mis Hydref 2017.

Cyrhaeddodd nifer cronol buddsoddiadau Banc Datblygu Cymru bron bum mlynedd ers ei lansio 3,304 erbyn diwedd blwyddyn ariannol 2021/22, gyda bron i 94% o'r rhain yn fenthyciadau. Mae'r buddsoddiadau hyn wedi creu neu ddiogelu dros 29,200 o swyddi.

Ffigur 12.

Nifer cronos y trafodion buddsoddi a swyddi a grëwyd ac a ddiogelwyd hyd at ddiwedd 2021/22

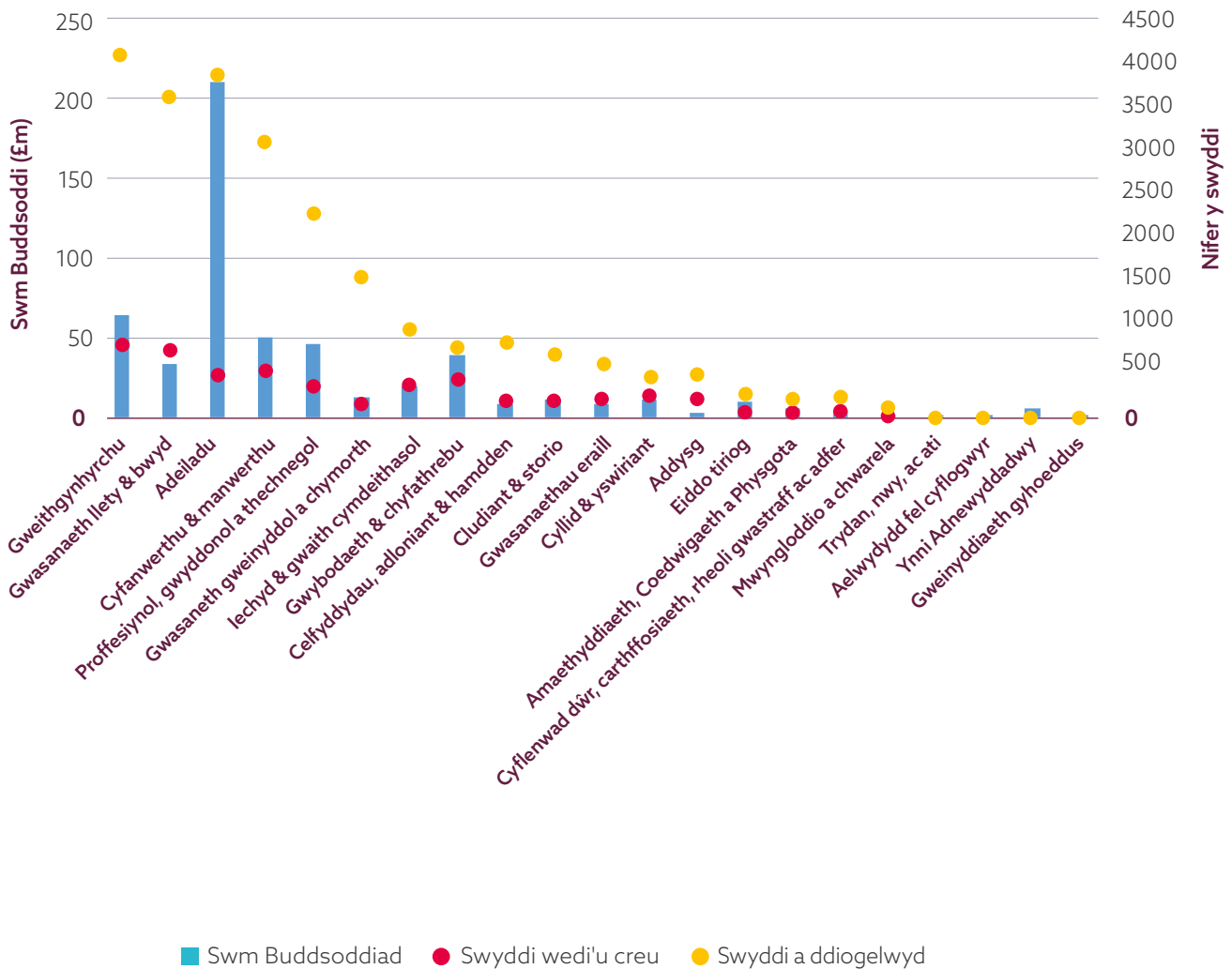

Mae Ffigur 13 yn dangos bod y rhan fwyaf o'r buddsoddiad wedi'i dderbyn gan gwmnïau yn y sector adeiladu (ychydig dros £200m), ac yn y sector gweithgynhyrchu (bron i £61m) yn y cyfnod hyd at ddiwedd 2021/22. Mae cwmnïau a gefnogir gan y Banc Datblygu yn y sector gweithgynhyrchu yn gysylltiedig â'r nifer uchaf o swyddi sy'n cael eu creu a'u

diogelu (bron i 5,000), ond gyda chwmnïau â chymorth yn y sector gwasanaethau llety a bwyd yn creu neu'n diogelu mwy na 4,300 o swyddi. Mae hyn yn cymharu â bron i 3,700 o swyddi yn y sector masnach cyfanwerthu a manwerthu, a 4,200 o swyddi mewn cwmnïau a gefnogir yn y sector adeiladu.

Ffigur 13.

Gwerth buddsoddiad cronrol a swyddi fesul sector 2017/18-2021/22

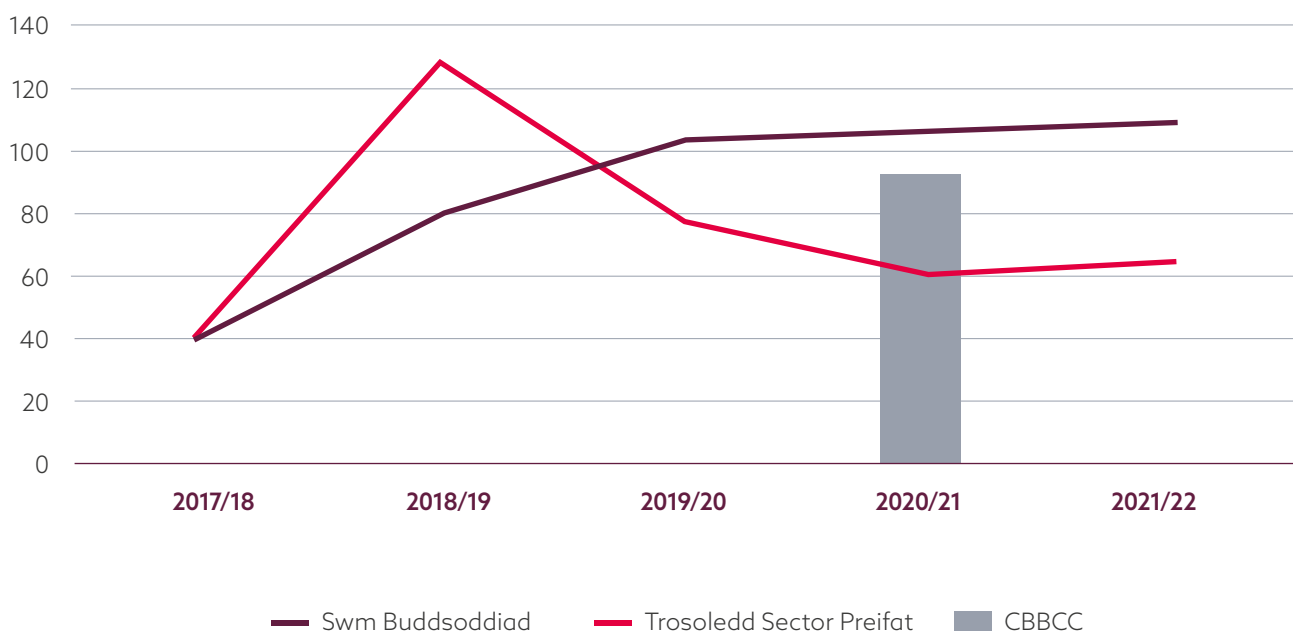
Rhai arwyddion o adferiad yng ngwerth trosoledd y sector preifat yn ystod 2021/22

Mae Ffigurau 14 a 15 yn rhoi rhywfaint o gyd-destun hanesyddol i weithgareddau buddsoddi'r Banc Datblygu. Mae Ffigur 14 yn olrhain gwerth buddsoddiadau a wnaed gan y Banc Datblygu, a throsoledd cysylltiedig â'r sector breifat (TSP) ers ei lansio. Mae Ffigur 14 hefyd yn nodi swm y buddsoddiad y gellir ei briodoli i Gynllun Benthyciadau Busnes Covid-19 Cymru (CBBCC). Mae'r buddsoddiad hwn o oddeutu £92m yn ychwanegol at werth 'busnes fel arfer'

y buddsoddiad a wnaed yn ystod y flwyddyn. Mae gwerth buddsoddiadau yn dangos cynnydd ers y cyfnod cyn-bandemig. Gostyngodd gwerth TSP yn ystod 2019/20 oherwydd bod nifer fach o fuddsoddiadau yn cofnodi gwerthoedd uchel TSP yn 2018/19. Parhaodd y gostyngiad hwn yn 2020/21 oherwydd newidiadau yn y cyflenwad benthycia yn ystod y pandemig, ond mae wedi gwella ychydig yn ystod blwyddyn ariannol 2021/22 i ychydig dros £64m.

Ffigur 14.

Buddsoddiad a TSP, £m, 2017/18 - 2021/22

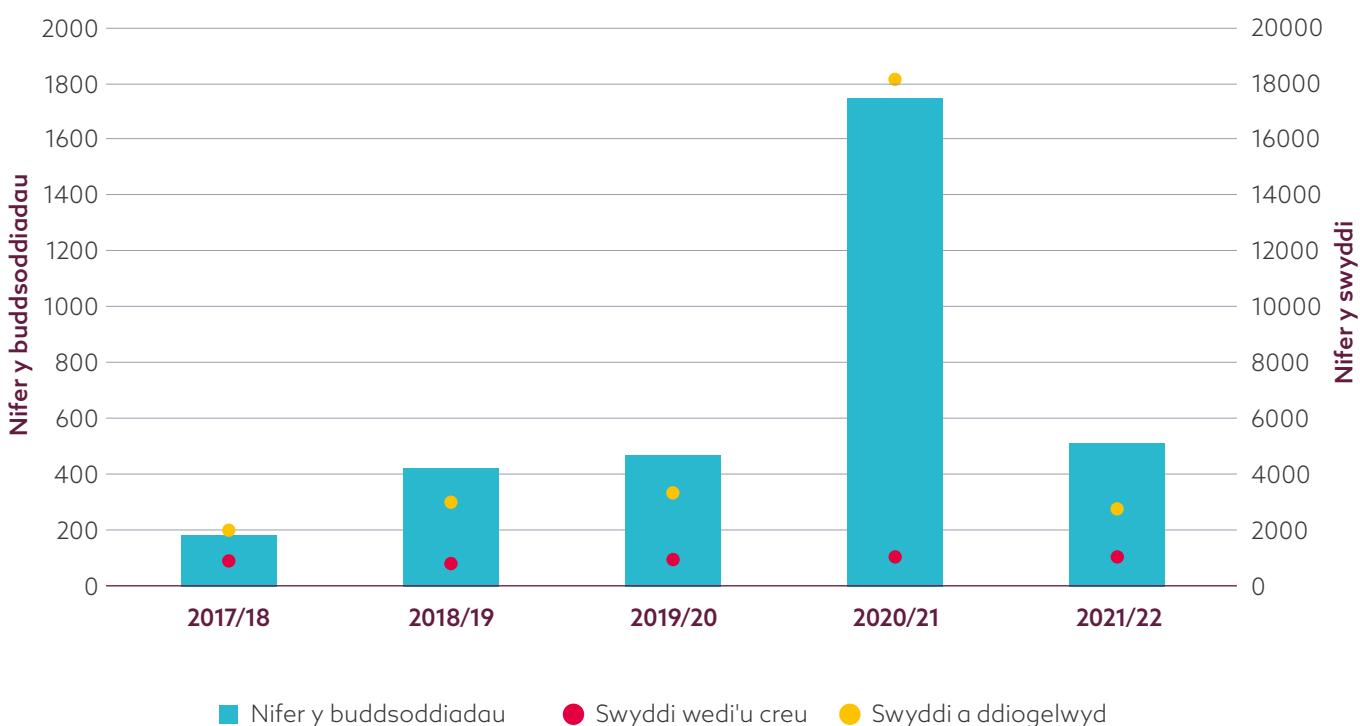

Mae Ffigur 15 yn dangos ymhellach beth yw graddfa benthyca yn ystod y flwyddyn ariannol flaenorol yn 2020/21, gyda dros 1,700 o fuddsoddiadau wedi'u cwblhau, a mwy na 18,300 o swyddi wedi'u cefnogi (yn bennaf wedi'u diogelu). Mae nifer y buddsoddiadau yn dangos

cynnydd o gymharu â'r cyfnod cyn-bandemig, er bod nifer y swyddi a grëwyd neu a ddiogelwyd yn is na'r cyfnod cyn-bandemig. Ers ei lansio ym mis Hydref 2017, mae dros 29,200 o swyddi wedi'u creu neu eu diogelu gan y Banc Datblygu.

Ffigur 15.

Nifer y trafodion buddsoddi a swyddi a grëwyd ac a ddiogelwyd, 2017/18 - 2021/22

Wrth ddatblygu amcangyfrif o'r gwerth ychwanegol crynswth (GYG) a gefnogir gan weithgarwch Banc Datblygu Cymru, defnyddir gwybodaeth gan y Banc Datblygu sy'n datgelu amcangyfrifon o gyflogaeth sy'n gysylltiedig â phrosiectau lle darparwyd cyllid buddsoddi (gweler adran 5).

Darperir nifer o feysydd eraill yn y setiau data gan gynnwys y diwydiant y cefnogwyd cyflogaeth ynddo (yn nhermau Dosbarthiad Diwydiannol Safonol, SIC 2007). Mae hyn yn caniatáu amcangyfrif o'r swyddi a'r rhai a ddiogelwyd sy'n gysylltiedig â gweithgaredd Banc Datblygu fesul diwydiant. Gan ddefnyddio'r data hwn, roedd yn bosibl cael amcangyfrif o'r GYG sy'n gysylltiedig â phob un o'r swyddi a grëwyd ac a ddiogelwyd, ac i ba raddau y gallai'r rhain fod yn gysylltiedig â chefnogi gweithgarwch yn anuniongyrchol mewn rhannau eraill o'r economi ranbarthol.

Casglwyd data GYG/cyflogaeth cyfartalog gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol (SYG) gan ddefnyddio amcangyfrifon prisiau cyfredol GYG ar gyfer 2019 a gwybodaeth o'r Gofrestr Busnes a'r Arolwg Cyflogaeth.⁴⁸

Mae rhai ystyriaethau i'w hamlygu gyda'r dull hwn. Mae amcangyfrifon GYG yn seiliedig ar GYG cyfartalog fesul cyflogaeth, a thybir bod y cwmnïau y caiff swyddi eu creu a'u diogelu ynddynt yn rhannu nodweddion cyfartaledd y diwydiant. Gallai hyn fod yn dybiaeth fwy rhesymol ar gyfer gwasanaethau dethol yn hytrach na sectorau gweithgynhyrchu. O'r herwydd, dylai'r ffigurau GYG sy'n gysylltiedig â chyflogaeth gael eu cymryd fel rhai dangosol a'u defnyddio fel canllaw yn unig i effeithiau.

Mae data'r Banc Datblygu ar gyflogaeth yn rhoi dangosydd o'r canlyniadau gros sy'n gysylltiedig â gweithgaredd y Banc Datblygu. Fodd bynnag, dylid nodi na fydd pob buddsoddiad yn arwain

at swyddi'n cael eu creu a'u diogelu, ac nid yw'r holl swyddi a grëir yn cael eu cofnodi yn ystod y cyfnod perthnasol, gan eu heithrio o'r dadansoddiad yn ystod y flwyddyn ac unrhyw ddadansoddiad yn y dyfodol. Mewn perthynas â'r pwynt cyntaf, mae'r dadansoddiad yn yr adran hon o'r adroddiad wedi'i gyfyngu i'r cronfeydd lle mae swyddi'n ddangosyddion perfformiad allweddol (DPAau). Mae hyn yn golygu bod rhai cronfeydd (sy'n ymwneud yn benodol ag eiddo)⁴⁹ wedi'u heithrio o'r dadansoddiad gan nad oes unrhyw gyflogaeth, neu gyflogaeth gyfyngedig iawn, sydd yn uniongyrchol gysylltiedig â'r buddsoddiadau. Bydd y dull hwn wedyn yn geidwadol wrth amcangyfrif effaith, gan y gallai'r gweithgareddau a gefnogir gan y buddsoddiadau hyn sy'n ymwneud ag eiddo gefnogi GYG yng Nghymru, ond ni fydd yn cael ei gynnwys yn y fethodoleg hon. **Gwerth buddsoddi 'cronfeydd perthnasol', ac eithrio'r cronfeydd cysylltiedig ag eiddo, a ddadansoddiwyd yn yr adran hon o'r adroddiad yw £69.7m yn 2021/22, sy'n gysylltiedig yn uniongyrchol â 2,610 (gros) o swyddi newydd a rhai a ddiogelir.**

At hynny, mae'n ddefnyddiol deall y canlyniadau net sy'n gysylltiedig â'r buddsoddiadau. Wrth symud o ddeilliannau gros i ddeilliannau net mae angen deillio tybiaethau ar difuddiant, dadleoli, gollyngiadau, amnewid ac effeithiau lluosogol sy'n gysylltiedig ag ymyriadau.⁵⁰

Nid yw'r Adroddiad blynyddol hwn yn trafod y materion hyn yn fanwl; fodd bynnag, rhoddir amlinelliad isod:

- **Difuddiant** mae hyn yn ymwneud ag i ba raddau y gallai unrhyw ganlyniadau cyflogaeth fod wedi digwydd yn absenoldeb cymorth y Banc Datblygu h.y., gallai cwmnïau fod wedi creu neu ddiogelu cyflogaeth yn absenoldeb y benthyciad neu gyllid ecwiti.

⁴⁸ Ar gyfer GYG gweler [Regional gross value added \(balanced\) by industry: all ITL regions - Office for National Statistics](#)

⁴⁹ Yr arian a eithriwyd o'r dadansoddiad hwn yw Cronfa Eiddo Cymru 2, Hunanadeiladu Cymru, Cronfa Saffleodd Segur a'r Gronfa Eiddo Masnachol Cymru. Gyda'i gilydd roedd gan y buddsoddiadau hyn werth bron i £40m yn 2021/22.

⁵⁰ Sylwer: Dylid deall ychwanegedd yn y cyd-destun hwn fel a ganlyn. Effeithiau gros - ffactor difuddiant - ffactor dadleoli - ffactor gollyngiadau - ffactor amnewid + effeithiau lluosydd = amcangyfrif o effeithiau net.

- **Dadleoli** mae hyn yn ymwneud â'r ffaith y gallai cwmnïau a gynorthwyr gan y Banc Datblygu gael mantais dros gwmnïau heb gymorth, efallai'n llwyddo yn y farchnad a lleihau lefelau gweithgarwch eu cystadleuwyr.
- **Gollyngiadau** mae hyn yn cyfeirio at y ffaith y gall y canlyniadau cyflogaeth cadarnhaol a adroddwyd gan y Banc Datblygu ddigwydd y tu allan i Gymru.
- **Amnewid** mae hyn yn ymwneud â'r mater y gallai'r benthyciad neu'r cymorth ecwiti a ddarperir weithio i greu cyfleoedd i rai cyflogeion ar draul eraill. Er enghraifft, gallai buddsoddiad alluogi cwmni i gyflogi gweithwyr newydd â lefelau sgiliau uwch, tra bod y rhai â sgiliau is yn cael eu diswyddo.
- Yn olaf, gellid cysylltu canlyniadau cyflogaeth ag **effeithiau lluosogol**. Disgwylir i swyddi newydd neu swyddi a ddiogelir gael eu cysylltu'n uniongyrchol â gwerth ychwanegol gros. Fodd bynnag, wrth i fusnesau brynu mewnbynau i gefnogi eu gweithgareddau economaidd, bydd hyn yn cynnwys pryniannau yn yr economi leol, cefnogi greu gwerth ychwanegol gros mewn mentrau lleol eraill. At hynny, bydd swyddi newydd a rhai a ddiogelir yn galluogi gweithwyr i brynu nwyddau a gwasanaethau yn yr economi leol, ac mae hyn hefyd yn cefnogi greu gwerth ychwanegol crynswth mewn mannau eraill yn yr economi ranbarthol.

Ar gyfer dibenion yr Adroddiad blynyddol mae ffactorau perthnasol i difuddiant, dadleoli, amnewid a gollyngiadau wedi deillio o adolygiad o werthusiadau blaenorol yng Nghymru a'r DU ehangach, gyda hyn yn cynnwys meta-ddadansoddiad blaenorol o ychwaneged o ystod eang o raglenni⁵¹.

Crynoir y rhain fel a ganlyn:

- **Difuddiant**. Tybir ei fod yn 46% h.y., mae 46% o ddeilliannau cyflogaeth yn digwydd waeth beth fo'r cymorth a gynigir gan y Banc Datblygu i fusnesau.
- **Dadleoli**. Tybir ei fod yn 30%, h.y. i ba raddau yr effeithir ar gyfleoedd economaidd cystadleuwyr.
- **Gollyngiad(au)**. 0% oherwydd canlyniadau Banc Datblygu yr adroddwyd eu bod yn gyfan gwbl o fewn Cymru.
- **Amnewid**. Tybiwyd ei fod yn 4%. Disgwylir y bydd yn gyfyngedig ond gallai rhywfaint o'r benthyciad a chymorth ecwiti a gynigir gan y Banc Datblygu i gefnogi arloesedd weithio i greu cyfleoedd i rai gweithwyr medrus tra'n disodli cyfleoedd i eraill.

Amcangyfrifir **effeithiau lluosogol** sy'n gysylltiedig â gweithgaredd a gefnogir gan ddefnyddio fframwaith tablau Mewnbwn-Allbwn Cymru ar gyfer 2019. Rhaid pwysleisio bod y broses o symud o effeithiau gros / crynswth i effeithiau net yn cael ei harwain yn drwm gan dybiaethau. Yn ddelfrydol, y ffordd orau o gael amcangyfrifon o difuddiant a dadleoli yw trwy ymchwil sylfaenol helaeth gyda buddiolwyr, ond nid yw hyn yn bosibl o fewn fframwaith y prosiect hwn.

Mae canlyniadau'r dadansoddiad hwn wedi'u crynhoi yn Ffigur 16:

- GYG Cymru sy'n gysylltiedig â'r 1,121 (gros) o swyddi newydd yr amcangyfrifir y bydd yn cael eu creu yn 2021/2022 yw £60.6m.
- Unwaith y gwneir lwfans ar gyfer difuddiant, dadleoli, amnewid ac effeithiau lluosydd ac ati amcangyfrifir y bydd lefel y GYG a gefnogir yng Nghymru sy'n gysylltiedig â chreu'r swyddi hyn yn £34.4m.

⁵¹ Gweler er enghraifft, BIS OCCASIONAL PAPER NO. 1, Research to improve the assessment of additionality October 2009 see: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/191512/Research_to_improve_the_assessment_of_additionality.pdf and Department for Business, Enterprise & Regulatory Reform Impact of RDA spending - National report - Volume 1 - Main Report March 2009 <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20090609050004/http://www.berr.gov.uk/files/file50735.pdf>

Effaith economaidd buddsoddiadau'r Banc Datblygu yn 2021/22

- Yn yr un modd, GYG Cymru sy'n gysylltiedig â'r 1,489 (gros) o swyddi a ddiogelwyd yw £83.2m.
- Unwaith eto, unwaith y caniateir effeithiau difuddiant, dadleoli, amnewid a lluosydd ac ati, amcangyfrifir y bydd lefel y GYG a gefnogir yng Nghymru sy'n gysylltiedig â'r swyddi hyn a ddiogelir yn £51.4m.
- Gyda'i gilydd amcangyfrifir bod cyfanswm y swyddi uniongyrchol a grëwyd ac a ddiogelwyd yn 2021/22 yn gysylltiedig â £143.8m o GYG mewn termau gros a **£85.8m o GYG mewn termau net unwaith y rhoddir ystyriaeth i effeithiau difuddiant, dadleoli, amnewid ac effeithiau lluosogol.**
- Mae hyn yn cyfateb i gynnydd **net amcangyfrifedig yn GYG Cymru o tua £32,860** ar gyfer pob swydd a grëwyd neu a ddiogelwyd.

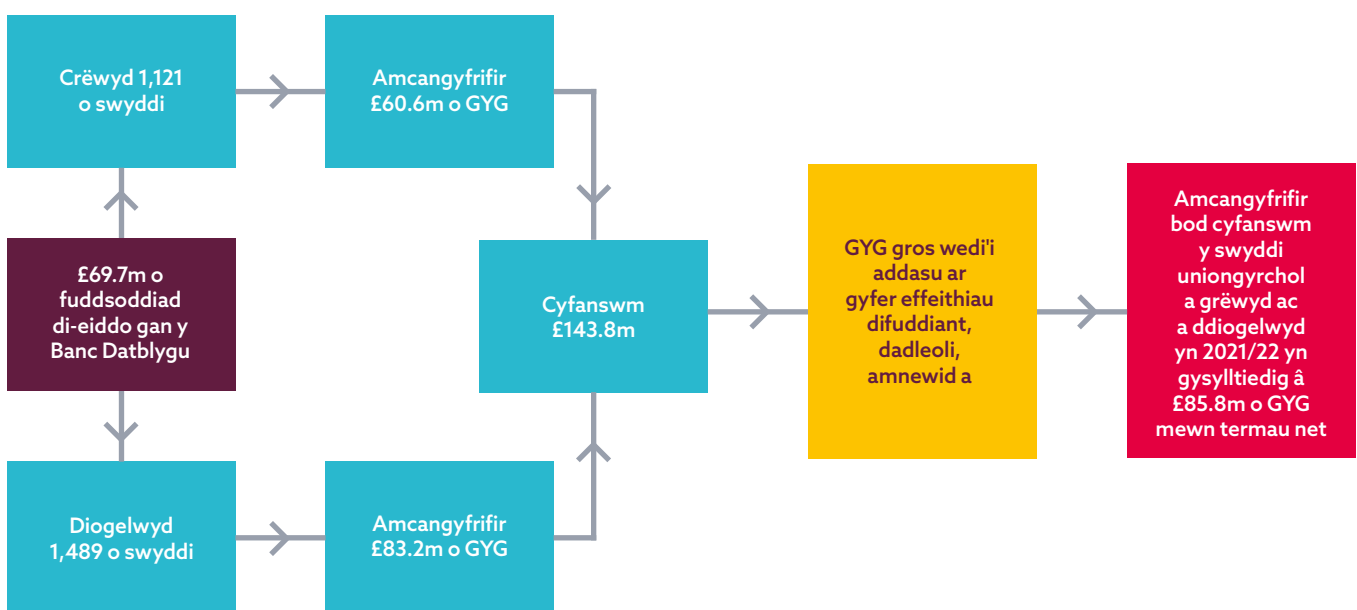
Fel y nodwyd uchod, amcangyfrifon yw'r canlyniadau hyn, ac maent yn seiliedig ar nifer

o ragdybiaethau. Hefyd, mae'r canlyniadau hyn yn debygol o fod yn geidwadol, oherwydd eithrio rhai cronfeydd nad ydynt wedi'u hanelu at greu swyddi/diogelu swyddi. Ymhellach, wrth gymhwyso'r ffactorau difuddiant ac ati i ddeilliant net, ni roddir ystyriaeth i'r ffaith bod mwyafrif helaeth yr arian yn cael ei ad-dalu i'r Banc Datblygu. Fel arfer gwneir y math hwn o gyfrifiad 'gros i net' mewn perthynas â thaliadau grant. Yn olaf, mae gweithgareddau buddsoddi'r Banc Datblygu hefyd yn gysylltiedig â lefelau amrywiol o drosoledd sector preifat. Nid yw'r effeithiau sy'n ymwneud â throsoledd y sector preifat yn cael eu hystyried yn y dadansoddiad hwn.

Ni ellir cymharu'r amcangyfrifon yn yr adran hon â'r rhai mewn blynyddoedd blaenorol sydd wedi canolbwyntio'n fwy ar amcangyfrifon gros / crynswth o effaith heb unrhyw gyfrif o effeithiau marwoldeb, dadleoli ac amnewid (gweler Atodiad 1 am ragor o fanylion).

Ffigur 16.

Effeithiau GYG Cymru o fuddsoddiad di-eiddo Banc Datblygu Cymru yn 2021/22

Mae'r flwyddyn ddiwethaf wedi'i nodweddu gan lefelau uchel o ansicrwydd o ganlyniad i'r pandemig, ymddangosiad amrywiadau newydd o Covid-19, materion sydd a wnelo'r gadwyn gyflenwi fyd-eang, a phwysau chwyddiant. Mae dechrau'r rhyfel yn yr Wcrain wedi ychwanegu'n sylweddol at y rhagolygon economaidd byd-eang sy'n gwaethygu. Ychydig iawn o arwyddion o optimistiaeth sydd yna ar gyfer gweddill y flwyddyn hon, gyda rhywfaint o ragolygon y bydd yna ddirwasgiad yn y DU yn y misoedd i ddod ac i mewn i 2023. Mae tystiolaeth bellach o brinder llafur y DU wedi dod i'r amlwg yn y sectorau hedfan a meysydd awyr, y disgwylir iddynt gael sgil - effeithiau ar y sector dwristiaeth yn ei gyfanrwydd. Mae yna hefyd effeithiau adlam cynyddol o ansicrwydd yn yr amgylchedd gwleidyddol o amgylch Llywodraeth y DU, a gyda cholli parhad mewn rhai o swyddi gweinidogion allweddol y DU.

Cofnododd CDG y DU dwf o 0.8% yn chwarter cyntaf 2022, er bod yna ddisgwyliadau y bydd twf CDG 2022 Ch2 yn negyddol yn bennaf oherwydd gostyngiad mewn incymau gwirioneddol aelwydydd. Gostyngodd buddsoddiad busnes yn ystod chwarter cyntaf 2022, ac mae hyn hefyd fwy na 9% yn is na lefelau cyn-bandemig.

Yn ddiddorol, bu rhywfaint o gynnydd mewn hyder busnes yn chwarter cyntaf 2022, a allai fod wedi ymwneud yn rhannol â llacio cyfyngiadau Covid-19 yn barhaus ar ddechrau'r flwyddyn. Disgwylir canlyniadau'r arolwg ar hyder busnes am weddill y flwyddyn gyda diddordeb. Mae llawer o arolygon busnes bellach yn adlewyrchu pryderon busnesau ynghylch pwysau chwyddiant, gyda phrisiau ynni ac amhariadau ar y gadwyn gyflenwi

hefyd yn peri pryder i fusnesau. Mae'r amodau busnes heriol hyn bellach yn debygol o fod yn cynyddu'r galw am ffynonellau cyllid allanol. Peth pryder yw'r cynnydd yn y gyfradd ddiodyn ar fenthyciadau fel yr adroddwyd yn yr Arolwg o Amodau Credyd. Mae yna hefyd obaith sicr bron o gynyddu cyfraddau llog y DU mewn ymateb i bwysau chwyddiant yn yr economi.

Am y misoedd sydd i ddod, yn ogystal â'r ansicrwydd ar raddfa a hyd y rhyfel yn yr Wcrain, a maint llawn y canlyniadau economaidd a chymdeithasol byd-eang, mae gobaith o hyd y bydd amrywiadau Covid-19 yn peri pryder yn y dyfodol. Yn y DU, mae misoedd yr haf yn cynnig rhai rhagolygon o gynyddu gweithgaredd busnes yn rhai o'r sectorau sy'n cael eu taro galetaf gan y pandemig. Fodd bynnag, mae'r un sectorau hyn, gan gynnwys lletygarwch, a thwristiaeth, hefyd yn wynebu anawsterau oherwydd prinder staff a allai gyfyngu ar eu cyfleoedd i dyfu. Bydd yr argyfwng costau byw sy'n gwaethygu hefyd yn effeithio ar y galw yn y sectorau hyn a sectorau eraill o'r economi. Disgwylir y bydd yr argyfwng costau byw yn dod yn fwy difrifol yn chwarter olaf 2022 gyda phrisiau ynni yn cynyddu eto.

Darparodd Banc Datblygu Cymru bron i £110m o fuddsoddiad i gwmnïau yng Nghymru yn ystod blwyddyn ariannol 2021/22. O'r cyfanswm hwn, roedd tua £69.7m o gronfeydd wedi'u cysylltu'n benodol â chanlyniadau swyddi, gyda'r cronfeydd hyn yn creu neu'n diogelu dros 2,600 o swyddi. Amcangyfrifir mai effeithiau net y buddsoddiadau penodol hyn yw cynnydd o tua £32,860 yn GYG Cymru ar gyfer pob swydd a gaiff ei chreu neu ei diogelu. Mae'r effeithiau hyn yn dangos pwysigrwydd y Banc Datblygu o ran cefnogi cwmnïau yng Nghymru yn yr amgylchedd busnes hynod heriol.

Atodiad 1:

Methodoleg amcangyfrif effaith economaidd

Trosolwg o'r fethodoleg ar gyfer Adroddiadau blynyddol cyfredol a blaenorol Dirnad Economi Cymru

Dechreuodd y fethodoleg a ddefnyddiwyd mewn adroddiadau blaenorol Dirnad Economi Cymru gydag amcangyfrif o'r swyddi gros a grëwyd ac a ddiogelwyd fesul sector, sef cyfanswm o 2,610 yn 2021/22. Yna cymhwyswyd amcangyfrifon GYG fesul sector i'r amcangyfrifon hyn i gael GYG uniongyrchol yn gysylltiedig â'r gyflogaeth newydd neu a ddiogelwyd. Yn y fethodoleg hon, cafodd yr amcangyfrifon GYG fesul swydd eu pwysoli am i lawr i adlewyrchu GYG is a ragwelwyd fesul swydd ar gyfer BBaChau o gymharu â chwmnïau mawr sy'n tueddu i fod â lefelau cynhyrchiant uwch, gan ddylanwadu ar yr amcangyfrif GYG cyfartalog fesul swydd ar gyfer pob sector. Disgwylwyd i hyn fod yn broblem bosibl, yn enwedig gan fod y sectorau a ddefnyddiwyd yn flaenorol ar gyfer y dadansoddiad yn fwy cyfunol. Deilliwyd y pwysiadau gan ddefnyddio data ar drosiant fesul cyflogai yn ôl maint cwmni fel dangosydd o wahaniaethau posibl mewn GYG fesul cyflogai.

Yn y fethodoleg newydd, mae lefel fanylach o ddadgyfuno data wedi bod yn bosibl. Mae hyn

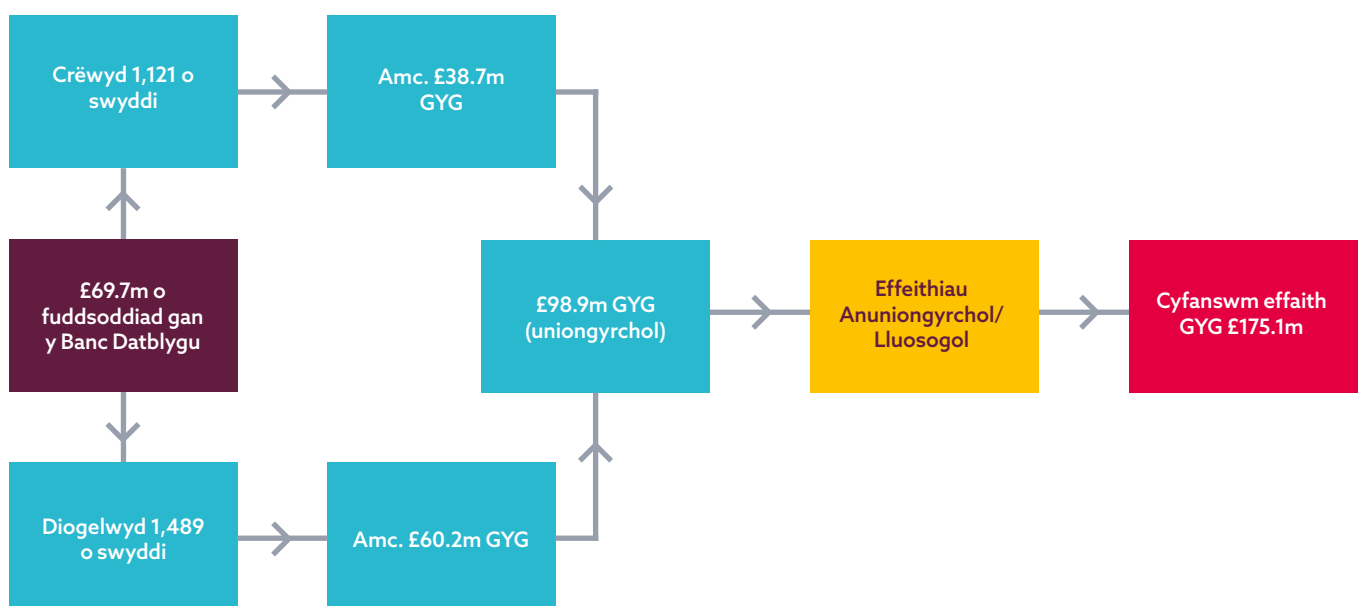
yn cyfyngu'n rhannol ar y mater o wahaniaethau mewn GYG fesul cyflogai yn ôl maint cwmni trwy well amcangyfrifon o GYG fesul cyflogai yn cyfateb i sectorau mwy penodol, er y gallai nodi hyn ddal i guddio gwahaniaethau mewn GYG fesul cyflogai yn ôl maint cwmni. Mae posibilrwydd pellach y gallai GYG fesul cyflogai mewn rhai cwmnïau a gynorthwyir fod yn uwch na chyfartaledd y sector. Mae'r dadgyfuno manylach o wybodaeth sectoraidd yn y fethodoleg newydd hefyd wedi galluogi'r defnydd o luosyddion sector mwy penodol.

Unwaith y cafwyd yr amcangyfrifon gros o GYG, defnyddiwyd effeithiau lluosogol fesul sector eang i amcangyfrif cyfanswm yr effeithiau.

At ddibenion enghreifftiol, gan ddefnyddio'r fethodoleg flaenorol (gweler Ffigur 17), byddai'r 2,610 o swyddi gros newydd a rhai a ddiogelir, yn cael eu cysylltu â chyfanswm o £175.1m o GYG ar ôl effeithiau lluosogol, ond heb gynnwys yr effeithiau difuddiant, dadleoli ac amnewid fel yr amlinellir yn Adran 6.

Ffigur 17.

Effeithiau GYG Cymru buddsoddiad di-eiddo Banc Datblygu Cymru yn 2021/22 gan ddefnyddio methodoleg effaith economaidd flaenorol

Atodiad 2:

Adnoddau dethol a ddiweddarir yn aml

Mae rhai ffigurau a adroddwyd yn yr Adroddiadau chwarterol a blynyddol yn newid yn eithaf cyflym. I'r darlennydd, mae'r atodiad hwn yn darparu dolenni gwe i'r ystadegau sy'n cael eu diweddar'u'n aml fel y gellir cael diweddariadau cyn yr Adroddiad chwarterol nesaf.

Diweddariadau CDG y DU:

<https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/gdpfirstquarterlyestimateuk/latest>

Dadansoddiad o farchnad lafur y DU:

<https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes>

Data marchnad lafur ranbarthol y DU:

<https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/datasets/nationallabourmarketsummarybyregions01>

Dirnad Economi Cymru
Economic Intelligence Wales

[banccatblygu.cymru](https://www.banccatblygu.cymru)
[developmentbank.wales](https://www.developmentbank.wales)

Banc Datblygu Cymru ccc (Development Bank of Wales Plc) yw cwmni daliannol Grŵp sy'n masnachu fel Banc Datblygu Cymru. Mae'r Grŵp yn cynnwys nifer o is-gwmnïau sydd wedi'u cofrestru ag enwau gan gynnwys y blaenlythrennau BDC. Mae Banc Datblygu Cymru ccc yn gwmni cyllid datblygu sy'n eiddo'n gyfan gwbl i Weinidogion Cymru ac nid yw wedi'i awdurdodi na'i reoleiddio gan yr Awdurdod Rheoleiddio Darbodus (ARhD) na'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol (AYA). Mae gan Fanc Datblygu Cymru (Development Bank of Wales Plc) dri is-gwmni sydd wedi'u hawdurdodi a'u rheoleiddio gan yr AYA. Sylwch nad yw Banc Datblygu Cymru ccc nac unrhyw un o'i is-gwmnïau yn sefydliadau bancio nac yn gweithredu felly. Mae hyn yn golygu na all unrhyw un o endidau'r grŵp dderbyn blaendaliadau gan y cyhoedd. Mae siart strwythur cyfreithiol cyflawn ar gyfer Banc Datblygu Cymru ccc ar gael yn **[banccatblygu.cymru](https://www.banccatblygu.cymru)**.